

НАДІЯ ЛАН
ПЕРЕКОТИПОЛЕ
ВІРШІ

Nadia Lan

TUMBLEWEED
POEMS

Cover by Jacques Hnizdovsky

Надія Лан

ПЕРЕКОТИПОЛЕ

ВІРШІ

Обкладинка — Яків Гніздовський

Видавництво “Водограй” 1978

ПО Д Я К А

Вважаю за приємний обов'язок, подякувати дорогим Дружям-любителям поезії, за дружню моральну і матеріяльну допомогу у виданні цієї збірки, а це були: О. і М. Амброзяки, Д. Гуменна, М. Дербуш, Є. і В. Діллендорфи, П. А. Кондратенко, Г. Китаста, Н. і М. Михалевичі, І. Янович, Н. Стефанська, О. і С. Скопи, І. і В. Сіяки та українська громада в Сан Дієго, Кал.

Зокрема подяка видавцям Н. і Сл. Новицьким, які взяли левину долю участі у витратах на видання.

Особлива сердечна подяка нашому славному мистцеві Якову Гніздовському, за чудову оздобу-обкладинку збірки „Перекотиполе”, як завжди прецизно виконану його рукою.

Надія Лан

Передрук дозволяється, із зазначенням джерела.

ABOUT THE AUTHOR

Nadia Lan belongs almost as much to the development of Ukrainian cultural life in the U.S. as she does to the history of Ukraine's literature. Arriving in the U.S. amidst the massive post-World War II emigration from Europe, she plunged into activities demanding of her literary talents and university education. The essays, poetry and historical discourses published under her various pseudonyms in the press and presented to mass convocations, and her work as Editor-in-Chief of THE HERALD, the only Ukrainian music quarterly in the world in its time, were to contribute to a growing awareness of the Ukrainian cultural and historical heritage. Much of her effort was directed at young adults and children who were gradually led into the active circle of responsible community life. With a purity and simplicity of language that distinguishes the work of Nadia Lan, this long overdue first volume of poetry will find itself clearly accessible to readers of any age and of any experience.

ЧЕРВОНА КАЛИНА

Я до купи зберу людський жаль,
піт і сльози, від крові червоні
і зав'ю їх в зелену печаль,
зав'яжу у калинове гроно.

В нім надія росте юнака,
в нім дівоча цнота розцвітає...
Ой, Калино! Ти ніжна така,
як у пісні про тебе співають!

Білопишним квіттям на весні
процвітаєш в зеленому лузі,
рум'янієш з морозу взимі,
помагаєш і в болю і в тузі...

На козачих могилах ростеш,
квітко Рідного Краю, Калино!
В цілм світі нема тобі меж,
бо Ти — символ живої України!

1975

ПРИСЯГА

Військо стало щільними рядами,
Присягало вірність Україні
На Софійським Київським Майдані:
Ця присяга дійсна і донині!

Оросила землю нашу рідну
Кров юнацька в КРУТАХ, кров БАЗАРУ,
Вояків ДВОХ ЗИМОВИХ ПОХОДІВ,
Що з ярма Вкраїну рятували.

УНР — ім'я це об'єднало
В спільні лави різні покоління,
Військо муром на сторожі стало,
Як злетілись круки з москівщини . . .

„Виїхали вози з України”,¹
У далекий Світ, в тяжку дорогу,
Залишили гори і долини,
І Дніпро, і рідні перелоги.

Поїхали валки з України
І в Сибір далекий, на Воркуту:
Тим не бачить рідної хатини,
Хто не вміє „вільності” забути . . .

„Розійшлися воли по долині” —
Українці по широкім Світі,
А не гасне в серці Україна
І присяга — задля неї жити!

Чужі люди чорноземну ниву
Нашим зерном рясно засівають,
Та земля своє уродить — жнива
Українські будуть — добре знаєм!

Промине московське лихоліття,
За Вкраїну пів Сибіру встане:
Хто у нас прожив хоч півстоліття,
Українцем неминуче стане!

Тисячами бо, колись числили,
А тепер вже нас є мільйони й
Хоч би як гнобителі хотіли,
А Вкраїна в Леті не потоне!

Розійшлися воли по долині —
Українці по широкім світі,
Та не гасне в серці Україна
І присяга — задля неї жити!

1960

СИМОНОВІ

В майовий день, коли життя буяє,
Коли цвіте у розкошах природа —
Найманий кат у Велетня стріляє,
Вбиває Лицаря мого народу...

І по дротах збайдужілого Світу,
Летить гнітюча вістка, мов стріла:
„Вкраїно, в день твого Петлюру вбито!”
... Здрігнула... Скорбно руки простягла...

Стоїть і досі — очі до небес —
Голосить Україна-Мати:
„О, Боже! Коли б він воскрес,
Щоб мої діти з пекла рятувати!”

Та Ніч, надовго сонну землю вкрила,
Над Україною і досі ще тяжить...
Симоне! В чужині твоя могила,
Але твій дух в серцях у нас горить,

Не гасне, а росте! І буде день — дороги
Українським військом-цвітом зацвітуть!
З Твоїм ім'ям здобувши перемогу,
Тебе тоді у Київ принесуть

І покладуть отам, коло Софії...
І маки зацвітуть, політі „кров'ю”,²
Що не засхне повік”, бо пролита в Надії
Ї освячена гарячою Любов'ю!

Тоді всміхнеться Україна-Мати,
Одведе очі скорбні від небес,
Простягне руки, щоб дітей обняти
Ї сказати: „Мій Народ воскрес!”

Травень 1951

ВОЯКАМ У Н Р — ДРУЗЯМ ЮНОСТИ

Друже, не журись, що скроні сиві
Ї гасне в грудях молодечий шал!
Ми зустрілись ось, і тим щасливі,
Що згадали юних днів запал...

Не шкодуй, що вже життя прожите,
Що рокам немає вороття —
Наші душі юністю повиті,
Наші дії повні завзяття!

Небагато Вас живих зосталось,
Хто присяг: не будь або здобути
Золотоверхий Київ від навали
І помстити за юнацькі Крути!

Ви свою присягу не зламали
Ї потоптати нікому не дали,
України вищі ідеали
Ї прапор Волі високо несли!

То нічого, що вже сиві скроні —
Ми в житті багато ще утнем!
Нам належить місце в обороні,
„Словом” — ми і наступ ще ведем!

Пошануймо нині всіх хоробрих:
І в борні поляглих, і живих —
Хто проніс святої Волі образ
Аж з ланів України запашних!

ЄВГЕНОВІ КОНОВАЛЬЦЕВИ

Полковнику, Євгене, брате дорогий,
Розтерзаний ворожою рукою!
Щорік схиляємо жалобнії стяги
Тобі, над передчасною труною...

Чому ж ти, Друже, рано світ покинув,
Не здійснивши всього, що думав, що бажав?
Ти ж для добра свого Народу діяв
І Симонів пірнач на себе перебрав...

Обидва впали ви, стоявши на сторожі Волі —
Париж привласнили Україні й Роттердам.
Дороговказом чин ваш став, всупереч долі
Й загрозою в майбутнє ворогам!

Дарма, що багатьох орлів Москва зажерла —
Нарід родить нових борців палких!
Поранена Україна ще не вмерла,
А бореться й живе, і житиме віки!

1958

СОН³

Перебігли барвистою низкою
Боротьбою напоєні дні,
Що до здійснення мрій були близькими...
У душі наростало, на дні,
Щось велике, поривне, звабливе —
Полонило істоту усім.
Почуття те було таке дивне,
У моєму житті молодім.

Наче крила росли за плечима,
Серце славних шукало пригод —
Відродилась тоді Україна!
За Державність змагався Народ!
Час то радісний був і сновидний —
Незабутні кипучости дні!
І тоді, ще незнаний, а рідний
Наш Петлюра приснився мені...

„Будувати Державу — уміння
Треба мати й гуртом до пуття
Працювати... і трохи терпіння
Та готовість віддати життя!”

Говорив ще багато, — забула,
Як здається мені головне.
Молода ще була, не збагнула
До чого спонукав він мене.

А тепер, мій надходить вже вечір
І не хочу я більше пригод...
Промайнуло життя „недоречі”,
Все в неволі мій рідний народ.
Але дивно — як в той час сновидний,
У сучасні затроєні дні,
Знов приснився, вже знаний і рідний
Дорогий наш Петлюра мені.

Він сказав: „Ви забули для чого
Ми у Світ на чужину пішли!
Пам'ятайте — післанці ми Бога,
Рідної і святої Землі!

Краще ви лише раз в десять років,
Усі спільно на тризну прийдіть
І перед Світом визвольні кроки,
А не чвари свої покажіть,

І наблизьте своїми ділами
Для Батьківщини визвольний час —
На підмогу, душею й думками.
Ми з Тарасом прилинемо до Вас!

Об'єднатися. а не сваритись
Ваш обов'язок вищий, святий...
Одностаїно за Волю борітесь
І вас Бог доведе до мети!"

1959

ЛИЦАРЕВІ

(Симонові Петлюрі)

Невисока твоя могила,
Не в степах насипали її,
Та взірець чести й розуму сили
Заховала вона у собі.

Ми не плакати до Тебе ходимо,
А набратися сил нових.
Гартуватися й до походу
Готувати борців палких

Чин лицарський твій пам'ятаємо, —
Вітер пам'ять ту не розвіє!
Добрим словом Тебе згадаємо
І довершимо твою дію!

Не скують, бо, душі Народу
І не зв'яжуть навік кайдани —
Він віддавна любив Свободу
Й в боротьбі її знов дістане!

Ми не плакати сюди приходимо
А набратися сил нових,
Гартуватися, й до походу
Кликати лицарів молодих!

Травень 1959

ДУМА ПРО „БАЗАР”

Споконвіку прагнуть вороги
Упокорити Країну Волі,
Взять до рук лани широкополі,
Загнuzдять Дніпрову бистрину,
Відібратъ худобу й дичину,
А господарів землі відважних
Обернути на рабів сермяжних
Або — знищити всіх до-ноги!

В давнину далекою, татари
На степи й оселі набігали.
Мирний край палили, руйнували,
Забирали бранців у полон —
Дозволяв це дикий їх закон:
Нагаї і голод, праця й рани,
А до того ще й тяжкі кайдани
І ганебна продаж — на базарі...

Та пройшли часи оті паганські.
Посполита Річ степи посіла,
Сиром'ятні канчуки скрутила...
Вже ім'ям Христовим воювала,
Непокірних — палями карала
Й відбувались всі нелюдські кари,
На-пострах прилюдно, — на базарах...
То чинили душі „християнські!”

Скасували рабство. Вже піввіку
Відживав нарід від ран болючих,
Спочивав від нагаїв пекучих,
Молоду плекав вже силу жваву;
Вже здобувся й на свою Державу,
Як орда московська налетіла:
Ворожнечу люту розпалила
І — зробила звіра з чоловіка...

По нерівній боротьбі, Звитяги
Відійшли від Рідної Землиці,
Щоб набрати сили, гарту, криці,
Загоїти рани на чужині

Й боронити знову Україну...
Та знищив Лицарів Похід деспот всесвітній,
І бачив це БАЗАР — вежа тортур новітня...
Щорік на нашу їм схиляємо ми Стяги!

**
*

Зарили могилу...
Скінчилася драма...
Козак Щербак
Постукав у браму
До Бога, до Неба,
До Світу Творця:
Ось нас є тут
Дев'ять
І триста п'ятдесят.

О, вислухай, Боже!
Ми впрост із землі,
Іще зовсім теплі
До Тебе прийшли...

Чистилище, пекло нам не страшні,
Ми їх добре знаємо — ми там жили!
Не гнівайсь Великий — не просимо раю,
А з ласки Твоєї, одне лиш благаєм:
Дозволь ще побути
на рідній землі!...

О, зглянься! Доки ж то терпіти
Знуцання ворога над Матір'ю синам,
Що вже її не в силі боронити...
Над Україною дозволь літати нам
І надждати слухний час,
І стежить, щоб запал не вгас,
І коли Волі час настане —
Допомогти скидять кайдани!

**
*

Як грім далекий заgrimів
Глас Божий... — Буде вам,
Як просите! Ви ждати
З Тарасом будете доти,
Поки таких, як ви багато,

Багато вродиться. Тоді
Не в силі будуть постріляти
Всіх, ані в землю закопати...
Та ще щоб єдність в вас була,
Щоб подолати супостата!
Ідіть... Настане Волі день —
Вас Божа Мати приведе
Тоді у праведних оселю!...
... Душі вернулися на землю.

Земля їх радо прийняла,
І мов зернята проросли
Вони під землею корою;
По цілім світі розійшлись
Ті парості — думки горою,
А низом мрії і діла...
Потроху сила їх росла
І кріпка пам'ять про ту рать —
Дев'ять
І триста п'ятдесят!

**
*

З тих пір багато літ минуло.
Ждуть козаки... Про них забули
Або й не знають на Україні.
Хто не забув — трима в таїні
За ними жаль і тихий сум
Й отрую нездійснених дум.

По Світі душі їх літають,
В кутки далекі заглядають.
Заглянули й в Казакістання,
Збудити молодь до повстання...
Іще не час!... Іще несила!
Іще недосить нас вродило ...

В нерівній боротьбі вмирили
Там юнаки... Кляли, стогнали
Й на стогін той, що в душу вп'явсь
Щербак з загоном увірвавсь.
Скрутивсь смертельним буревієм,
Вхопив піску і вітровієм

Заніс його аж в Україну —
Села засипали піски...
Ото був знак: в пустелі гинуть
Дівчата в рабстві й юнаки!...

А що ж Щербак?!

О, братоїди!
Коли ви згинете?! — скричав.
Та схаменіться ж! — і упав
Разом з своїм святим загоном
Дощем-сльозою серед трав.

Досі Лицарі Базару
По Світі літають
Та дивляться, як ті наші
Сили підростають.
Як сваримось — вони плачуть
Гіркими сльозами,
Як міцніємо — радіють
Щирим серцем з нами...
Виглядають: чи стелиться
Вже ота дорога,
Що нас поведе до Волі,
Їх усіх — до Бога!

Листопад 1960

ГЕРОЯМ БАЗАРУ

Тим, що життя поклали в Землю Рідну,
Що не шукали в чужині опертя,
За нарід свій боролись, для України
Підніжжя слави творячи безсмертне!

Щорік могила братня квітами рясніє...
Самі ростуть ті квіти — їх ніхто не сіє.
Ї не на могилі тільки: в серця болю,
У спогадах, в думках живуть, не в'януть,
У мріях, в замірах — поки кайдани
Нарід пірве. поки здобуде Волю!

Голосить вітер свій журний Реквієм...
І стогін із засніжених степів
До нас несе, укупі з сніговієм:
„О, не продайте ж Ви тернових тих вінків!”

Святе це місце, де ви полягли
Там Мати Божа омофор простерла...
А в шумі верб, а в шепоті трави
Досі бринить: „Україна ще не вмерла!”

Листопад 1962

ВЕТЕРАНАМ АРМІЇ У Н Р

(Привітання від молоді)⁴

Батьки-Діди! Подяку й шану нині
Вам тут приносить юне покоління.
Свобода часом жертв кривавих просить
І їх найбільше молодість приносить!

Ви молоде своє, в свій час, сказали
І обернули в славний чин те слово...
Тарасові слова в серцях у вас озвались,
Заговорила материна мова!

Ваш чин — на всі віки взірець новим борцям.
Їх доля — ваша: в визвольних походах.
А поруч з вашими вже й їхні імена
Кров'ю записані на прапорі Свободи!

Ми вірим: прийде день — на клич Народу
Любов озветься в молодих серцях.
Підуть нові звитяжці у походи,
Шукатимуть до Перемоги шлях!

Ви ж, рідні Лицарі, подяку й шану нині
Прийміть від молодого покоління.
Радійте! Ваш засів зійшов у всьому Світі
Й ніщо не зможе ріст його спинити!

Лютий 1962

ДУМА ПРО ТРЬОХ КОБЗАРІВ-ПОБРАТИМІВ⁵

Гей-гей!... та ізродила Ненька-Україна
Три побратими, три завзятих сина:
Старшого звали Гнатом — бідному був братом,
Другого Василем — мав завзяття й силу,
Найменшого Грицем — любив вечорниці...
Всі музики — усі три були добрі кобзарі, та — гей!...

Гей-й!... як насунула з півночі чорная хмара,
Вона ж Україні сонце заступала,
Вона ж тих побратимів зо світу зганяла...

Гей-й!... Середній Василь тее лихо зачуває.
Юнаків до Києва скликає,
До пісень козацьких пригравати на кобзу навчає,
Сам від неволі московської,
Від навали ворожої на чужину втікає, —
По білому світі широкому про Україну співає!...

Ге-ге, Гей!... Старший Гнат тее лихо зачуває,
Він лицарство молоде до кобзи скликає,
Та й не одну думу, та й не одну пісню сам складає,
Та за волю козацькоюю,
За віру християнську боротися співом навчає, та — Гей!...

Гей!... На нього та чорная хмара туман напускає,
Усі шляхи до України мряковінням застеляє,
А в неволю московську
На каторгу нелюдську, у тайгу кобзарів засилає,
А з ними й Гната-побратима.
У Сибір. на Колиму... та — Гей!...

Гей — Гей!... Із півночі гайворони налетіли,
Вони нашу Україну рясно вкрили,
Із садочків соловейків позганяли —
Горобцям їх співати заставляли...

Насунула шуря-буря із Заходу
Та й нагнала, навіяла непогоду...
Закрутила буревієм, позмітала —
На чужину зрячих кобзарів забрала,
Що стійкі були, як криця...
Змела й побратима-Гриця, та — Гей ...

Гей... Там же вони у кайдани вражі впали,
Та й до Бога ревно плакали-благали...
Аж зачув Бог їхній плач про кращу долю
Та й визволив кобзарів наших з неволі!...

Гей! — Рoste тепер кобзарська сила у всім світі:
Вже на кобзі вмiють грати навіть діти!
Кобзарочки, кобзарики вже співають,
Мамаєві шукать Волю помагають,
А Григорій їм нові пісні складає, та — Гей!...

Гей-Гей! — З Тарасовим ім'ям, Капеля Бандуристів,
Неначе та сім'я, співа пісні речисті!...
І хай живе сім'я ота —
На довгії-довгі Літа!!! Та — Гей!

ДУХ БЕЗСМЕРТЯ

(Варіант гимну)⁷

Ще не вмерла Україна і не вмере ніколи!
Дух Безсмертя, Дух Народу, кличе нас до Волі!

Нас в боях христив Богдан — купіль Жовті Води!
Нарід кров-офіру дав не в однім Поході!

Відгукніться, гей, сини славного Народу!
Одностайно, дружно всі боронім Свободу!

Кров Поляглих, В'язнів кров
Козацького роду,
Кличе нас боротись знов
За Права Народу!

Щоби вільною навек
Україна стала
І серед Народів всіх
Гідне місце мала!

Відгукніться, сей, сини славного Народу!
Одностайно, дружно всі боронім Свободу!

Наша слава Україна не умре ніколи!
Дух Народу, Дух Безсмертя кличе нас до Волі!

КОБЗАРЕВІ ГНАТОВІ ХОТКЕВИЧУ-ГАЛАЙДИ

Гей-й . . .
Не б'ють Пороги,
Хоч і сходить
Місяць, як і сходив . . .
Взяли в шори Дніпра-Батька,
Щоб не верховодив.

Над берегом очеретів
Давно вже немає . . .
„Де то наші поділися?“ —
Ніхто й не питає,
Хіба нишком подумає:
— Там, де пасе кози
Дурний Сидір . . .
А хто в шахтах,
А хто на морозі
Замерз босий,
Ніби заснув;
Кого потопили
Під Рибинськом,
Кого в тундрі
Навік положили . . .

От та клята Катерина
Лиха наробила:
Січ-Матінку зруйнувала —
Кобзарів лишила,
А новий Петро (пак Йосип)
Перевершив міру:
Розбив об землю і душу
І співацьку ліру!

Пішов Гнат Кобзар⁶ востаннє
Тарасовим шляхом.
Кільканадцять літ в засланні
Перебув бідаха . . .
Де поділась, о, Галайдо,
Твоя криця-вдача?!

Заспівай же нам про Байду! —
Не співає . . . Плаче!

Не втне Гнатко,
Не втне Кобзар
Думу заспівати,
Бо насилу вже здолає
Сам перейти хату...
Та й недовго довелося
Дибати старому:
За Уралом, в чужу землю
Поклали Сірому.
Діточки його по світі,
Мов пух розлетілись.
А Дружину — „брати” в Празі
В полон захопили.

„Сонце радості” залляло
Сталінського сала
Україні — й на тім світі,
Щоб попам'ятала!

Узяв чорт Йосеву душу —
Не знає де діти,
Куди цього душогуба
Краще посадити?
Сам Люципер ізлякався:
„Він пекло розвалить!
Нехай сидить біля брами!”...

Хто йде, той і вдарить,
Ще до того й промовляє:
„Оце тобі, кате,
За гріхи твої тяжкії
Довічна розплата!
За те, що вуса Дніпрові
Сивому зголили
І величні всі Пороги
Навік затопили;
За те, що в Дніпра-Славути
Ім'я чесне вкрали, —

Оте Озеро-могилу
Ленінським назвали;
За те, що з душі народу
Онучу зробили,
Та козачу кров, як воду,
Без жалю точили;
За те, що скарби народні
Щодня розкрадають,
Пісні, казки, історію
Москві загібають!"

Йосип кричить: „Я корчував
Клясову природу,
А Микита ж докінчує
Нації Народів!
В нього ваші кобзарики
На гармошках грають,
Замість кобзи — балабайку
Московську вживають”.

За Сибіром сонце сходить —
В Сибіру могили . . .
Завмирають в чужій землі
Українські сили.
Ой, не б'ють, не б'ють Пороги,
Мовчать і гармати . . .
Чи здолаєш, мій Народе,
Ще раз повстати!?!

1953

АПОСТОЛ УКРАЇНИ

Ще на світанку нашої держави,
Святий Андрій над Києвом поставив
Символ Розп'ятого і заповів
Велику силу, розквіт
Містові й пришестя
Глибокого в народі благочестя.

Той Хрест Святий,
Той Хрест тяжкий донині,
На раменах своїх несе Вкраїна!

Навали ворогів, торттури — все стерпіла
Та віру в Бога в серці схоронила . . .
Апостола нового породила —
Ім'я йому: митрополит Василій.^{6а}

Хрест Первозванного високо він підніс,
В душі людей міцніш його поставив, —
Тим Церкви нашої Святе ім'я прославив.

Аж на Сибір-Голготу, Хрест отой поніс
Нарід замучений до краю . . .
Того Хреста — мільйони на землі,
На „нашій не своїй”, донині ще тримають.
Поки Господня ласка Волі не засяє!

Гнані недолею, в чужину й ми пішли,
І в світ далекий, стежками тяжкими,
Ім'я святителя української Землі, несли . . .
О, Господи! Прийми його межі святими!
Нас захисти, від лютого дракона,
Верни Державу нам і спокій ниспошли!

. . . . .

Молись за нас, Апостоле України! . . .
Молись, Святителю, — за люд Творця моли!

ДАРИ МУЗ

Вкраїна гноблена стогнала,
Синів забракло, рятувати...

Тоді, Тарасові настала
Пора родитись... Бідна мати

На мить забулась... Сон-дивина
Її окутав — зменшив муки:

Ще ненародженого сина,
Дев'ять Сестер беруть на руки.

Кожна йому приносить дар,
Вкладають замість серця — жар!

Їх звать... Не відає вона,
Як і сказати імена.

Клію-історія над ним;
Ця Муза лік веде сторіччям
(До смерти в пам'яті носив
Риси суворого обличчя).

— “Розкажеш світові всю правду,
Про боротьбу народу славно.
Твоє правдиве, щире слово
Почують в світі на всіх мовах!”

Клеопа — пензлики і фарби
Йому дарує: „Це від Феба!”
Барвистим словом наділяє
Тараса щедро: „Це від себе!”

Та ось увагу Терпсихора
Жагучим танцем захопила...
Дитя услід веселим зором
Дивилося — спіймать хотіло!...

А Мельпомена келих Долі
Йому належний — розплескала,
Щоби душа його ніколи
В родині щастя не зазнала...

— “Ти зможеш глибше людське горе
Високим словом передати,
Коли сам лихо перебореш,
Біду зумієш подолати!”

Муза Уранія вступила
(Над всіма зорями цариця),
Простерла шати, захистила
Від трагедійної сестриці

Ї сказала: „У темряві ночі
Ти виглядатимеш Зорю, —
Минатимеш серця дівочі,
Шукавши доленьку свою!”

Евтерпа, Муза слів високих,
Дарує медострунну ліру,
В душі лишає слід глибокий:
Любов до людства аж над міру!

І Дев'ять Муз. у танці звиннім,
Сплелись у ланцюжок руками,
Всміхнулися і в небо сине
Сплили весняними хмарками.

Коли прокинулася мати,
Синок лежав вже біля лона:
На личку усмішка щаслива,
А на щоці — сльоза солона.

Пройшло життя в труді, в стражданні.
Все виконав, що наказали
Ті Сестри-Музи, — і в засланні
Вони його не покидали.

Не знав він щастя за життя —
Все Зорю Волі виглядав...
А як пішов у Небуття,
Тоді аж слави він зазнав:

Історія його взяла,
На крилах Слави піднесла,
І нині вже Тараса слово
Гримить, лунає на всіх мовах!

ТИТАН

Тарас, це той Титан,⁸
що словом рве кайдани,
кому ненависне
саме ім'я — тирані.

Це той, хто любить Волю,
правду, сонце, світло ...
Тарас, це той Пророк,
чиє ім'я розквітло
у серці кожного,
хто любить Україну
і носить ту любов,
як рану від тернини.

Тарас ненавидів
байдужість і безсилля,
гризню взаємну
і від божевілья
та саможерства
кликав схаменутись,
брататися,
із кайданів розкутись.

В глибінь душі
засіяних атомів
глибокої
рушійної любови,
ніхто не в силі
витравити, з крові
того, хто чув
і в серці заховав
його палкі,
проникливі слова.

Березень, 1962.

На провесні,
мов той потік могутній,
прокинувся народ —
міцні кайдани рвав,
співаючи
„Порвіте!” — незабутнє,
Але... то був
ще не Дев'ятий вал...
Орда московська
знову подолала,
ще в гірші ланцюги
Вкраїну закувала...
Волі, як не було!... Нема!
Але дарма!!!
Трясе Кремлем
Тарас... навіть з могили.
Хоч Кремль його
в безбожники пошив, —
це не погасить
полум'яну силу!...
Трясе Кремлем
саме ім'я Тараса,
бо Світ його
ідею зрозумів!...
А поки виб'є
день і час розплати
співаємо
тобі, Тарасе наш,
врочистії кантати...
Слова твої
розходяться по Світі
і вчать людей
„громадою обух сталити”.

РАПСОДІЯ

I

Розкажи, Дідусю, казку
Нам про Лицаря такого,
Що в часи тяжкої давні,
Світлим розумом блискучим,
Ділом добрим і великим,
Серцем люблячим глибоким,
Братолюбною душею —
Духу-Велету народів
Інших в Світі дорівняв би.⁹

— То не казка буде — правда...
Мала наша Україна
І князів своїх, гетьманів,
Світлі розуми державні,
Воевід сміливих, дужих,
Церкви мужів нездоланних
І співців звитяги вправних,
І творців глибин науки,
І борців за Волю й Славу.

Та недовго пам'ять людська
Імена їхні тримала
І поволі згадка, чутка
Припадала пилом, наче
Лист пожовклий при дорозі,
А під натиском недолі
І навіки зникала...
В лихоліття вже звикали,
Навіть, до ярма неволі.

Та в минулому сторіччі,
У невольничій родині,
У пригнобленому стані
Народилося незнане,
Несподіване і дивне —
Народилася Людина,
Що здолала в люди вийти,
Не які-будь, а великі й
Душі людські пробудити;

Що заплакала душею
Над дитятком-сиротою,
Над недолею дівчини,
Лютим горем парубоцьким
І над лихом материнським;
Що всім серцем вболівала
Про уярмлені народи —
Клич відважний заповіла:
„Встаньте і порвіть кайдани!”

II

Він сміливий був і мудрий.
Звинувачував всесильних
І корив за їхню кривду,
Обставав Права Людини,
До добра і правди кликав
Але разом і до бою!
Жар душі непогасимий,
В полум'яне вилив слово —
Некрушимий меч Народу.

Вільний духом, мозком, серцем
Він літав по всіх усюдах:
В пущі, в рудні, на заслання —
Де жили з бідною люди,
Де знедолені страждали...
Все побачив, все завважив,
У пісні зложив і думи,
Щоб Майбутнє добре знало
Нашу долю у Минулім.

Спонукав серця гарячі
Знову вибороть Державу,
Гартував, під час негоди,
Неввігнутість і завзяття;
Засівав Сіяч великий
Тії зерна в людські душі,
Щоб вони на дні дозріли
І зміцніли у нащадках,
Що народяться пізніше.

То був справді Лицар Волі.
І за те Пророком, Батьком
Наш Народ прозвав Тараса,
Заповіт його прийнявши.

Не у всіх людей буває
В тліннім тілі Дух високий,
А Тарас живе повіки,
У словах його безсмертних,
У думках його глибоких.

В Світі Дух його ширяє
Й пануватиме довіку
У прогресі, у змаганнях
Всіх народів волелюбних.
Світовим Борцем за Волю,
Вільний Світ назвав Тараса, —
Бо йому не всяк у Світі,
У лицарстві дорівняє!
Йому Славу заспіваймо!

1969

СТОЛІТНИК — ЛЕСІ УКРАЇНЦІ

Лесі Квітці — Дочці України
Шанобливо присвячую спів
Щоб довіку
Йй славу
Бринів!

Буйно-рясно ті квіти зійшли,
Що посіяла Ти
На морозі
І у них розцвіли
Твої сльози!

В них засяла відвага
І за Волею спрага,
Спонукала до дії
Ті серця молодії,
Що бажали дійти
До Мети,
Як Ти!

Камінь той, що під гору круту
Ти сама підіймати насміла
Молода
Підіймає вже
Сила!

Бо заграла відвага
І за Волею спрага,
Спонукала до дії
Ті серця молодії,
Що бажали дійти
До Мети,
Як Ти!

Зброя та, що кувала
Ти із слів, — мов те рало
Душу гостро
Вразила
Усім...

Пробудила відвагу
І за Волею спрага,
Вже показує нам
Власний Храм,
І велить нам іти
До Мети,
Як Ти!

ПРОМІНЬ

Лесі Українці в 100-ті роковини

Нема тих квітів на землі,
Чоло Твое щоб увінчати,
А всі пісні такі малі,
Тебе щоб ними прославляти!

Сама Ти квіткою зросла,
Якій наймення Ломикамінь
І Україні віддала
Гарячий свого серця промінь.¹⁰

І сяє він, як смолоскип —
Путі освітлює в темряві,
Які ведуть нас аж до стіп
Своєї власної Держави.

Твої думки летіли в світ,
Як бистролетні дужі птиці,
Кувала Ти слова свої,
Як зброю, що твердіша криці.

Твій заклик громами гримить
І душі сповнює снагою,
Свій власний храм знайти велить
І готуватися до бою!

—

Ти — духом Волі одержима
І над мужів мужніша жінка!
За те ми славимо Тебе —
Наш Велет, Лесю Українко!

Липень 1971

ВИБРАНЕЦЬ

(Миколі Анастазієвському¹¹)

Наш Ювілят — вибранець Муз і Бога.
Хоч у житті судилася дорога
Йому й не легка, але перейти
Бог допоміг усі тяжкі путі.
Ще змалечку, красу з повітря пив,
У барвах ріс... Життя, людей любив,
Пірнав в проміння сонця — рідна Скала
Снагою, радощами напувала.

І Бог вділив йому велику іскру
Вогню святого, світлом променистим
Осяяв душу... В сірі дні гонитви,
Юнак промовив-змалював „Молитву”:

Розпач у ній, в небесні зводи тисне,
Надія — між землею й небом висне!

Хотів знайти, як передати людям,
Що юнакові душу порива
І вирішив: він пробувати буде
Малюнком заступить відглибнії слова.

З прекрасним словом межувала дія:
Ті образи, що виносив у мріях
І пензлем змалював — хвилюють, зачіпають,
Реальністю й сердечністю вражають.

Ось образ „Матері” — він рідним пахне й дише.
В нім образ України виринає...
Хіба з теплом таким хтось так напише —
Хто Матері й України не кохає?

„Дідусь” сидить. І перед мудрим зором
Життєвий шлях в минуле простягнувся:
На ньому помилки стоять докором,
А радість юна — сонцем, та... втомився!...

Журбу жіночу, як поет у слові,
В портретах він правдиво відтворив
І „писанку” — дівочих серць розмову,
Один із перших в листівки втулив...
Ушанував свою батьківську хату,
„Гуцульський рай” — зелені Карпати й
„Копиці сіна Місяць споглядає”,
Коли туманом землю Ніч вкриває...

Клич пензлем — відгукнулись небеса
І засміялись сивих хмар потвори...
У захваті горить душа його палка,
В промінні соняшнім „Ліси горять і гори”,
І впавши ниць, і очі звівши вгору, —
Малює Божу міць натхненника рука!

**

Ніхто ще не знайшов кінець де, де начало:
Не в людській силі це словами описати!
Історію, проте, віддавна малювали,
І от Йому щастило змалювати;

Ось „Всесвіту” замкнене вічне коло,
Атомів рух і сила їх тяжка —
Все проминальне: сила захолола
В западинах очей людського кістяка!

У „Кут тупий” зайшов, разом з народом,
Стежки до Волі — кряж стрімкий загородив...
— Куди ж тепер?!.. Немає далі ходу!..
— Є! Море! Хто відважний — переплив!

На чужині у розпач не впадає,
Говорить знову пензлем... уявляти
В думках і в серці нам допомагає
Царицю Світу — Діву Богоматір!

Талан отой, що від Творця дістав —
Інших навчаючи, стократно вже віддав!
І... ще додаю: до сивини зберіг
Дозрілість мужню „Кучерявий Ріг”.

МИСТЕЦЬКЕ ГНІЗДО

(Якову Гніздовському)¹²

Галерія чи хатина?!...
Що ні образ, то перлина —
Можна очі розгубити,
Серед тих дереворитів!

Зірка сніжна і коріння,
Крона сонячна з насінням...
Як гарбуз, баран рогатий,
Інший — довговолохатий,

Різне дерево гільчисте,
Кукурудза жовтолиста,
Поле й села вдалині —
Та хіба вони одні?!...

Кіт-воркіт і всяка птиця,
Індик, качка і сова,
Чи орел чи то жар-птиця,
Ще й дівоча голова...

Барани в завзятім герці,
(Аж бере тебе за серце)
Ще й отара баранів,
І тополенька безлиста,
У бруньках, як у намисті й
Ліс такий, що аж шумів!

Греміяльно, геніяльно!
Труд тяжкий — рука тверда.
Кожний штрих — тонке уміння,
Наполегливість, терпіння...
Навіть видно, що й вода
З того самого ГНІЗДА!

1970, Великдень.

МАТЕРІ — СТРАДНИЦІ

(Марії М. Дербуш)

Вже роки, поховавши сина,
З тяжкою раною на дні
Кволого серця, в самотині
Провадиш дні свої сумні

І прагнеш завершити проблеми,
Що за життя не доробив —
Його улюблені поеми,
Любов до людства і братів.

Як і в дитинстві те бувало й
Тепер, як вийшов в Небуття,
Його любови покривалом
Вкриває знов твоя рука.

Скорбота легше неугасна,
Пораненій душі твоїй,
Коли згадаєш про нещасних,
Що рано втратили синів...

А він боровся ділом, словом,
На подвиг вищий закликав
І певно, тим собі у Бога,
Навічне прощення дістав!

Не нам Божі діла судити!
Як так судилось — треба жити...
І скорбна Мати, під Хрестом
Стоїть, з похиленим чолом!

НА СХИЛІ ДНІВ

(Надії Ст-й)

На схилі днів згадали ті, щасливі,
Юнацькі радощі і молодечий сміх,
Подіям оцінку дали бурхливим,
Згадали друзів незрадливих всіх.

Ми наче утекли від прози і незгоди,
Від справ громадських, від людських пліток.
Насолодившись чарами природи,
Ми повертались в затишний куток!

Чи ми колись ще зійдемося знову,
Ні Ви того не знаєте, ні я,
Але не раз згадаємо розмови,
Що ми провадили одверто, як рідня.

Пригоди й жарти наші ми згадаєм,
І відданого співу рідному Петра...
Може й пісень з десятків заспіваєм
І скажем: „Миля то була пора!”

Сан Дієго, 1977

М А Я М І

Ми на Маямі. Ранок сірий впав.
На небі хмарно. Сонце щось заспало...
Ось вітер пальмі коси розчесав
І сонце хмару променем прорвало.

Маямі!.. Десь зима,
А тут весна цвіте,
Десь заметіль,
А тут буяють квіти!
Там — зливи десь,
Тут — сонце золоте
І в спів пташиний
Радість перелита.

На схилі днів та мрія про тепло,
Що в юності так вабила, манила,
Тепер здійснилася... Але вже відцвіло
Бажання давнє те, і барви потемніли...

Я бачу тут, що навіть щастя гасне,
Коли його досягнуто невчасно!
Але, коли природа розцвітає —
Зникає сум, а радість оживає!

З ДНЕМ АНГОЛА

(Олені Филипович)

В журну хвилину, гляньте в ці рядки
І усміхніться весело й лукаво...
Згадайте весну, огород, грядки
І соловейка в гаю кучерявім.

Його згадайте, Друга, що навів
Забрала доля зла чи хуртовина
Лютих років... Для Вас, той чоловік,
Найближча й по сей час людина.

З Днем Ангола, я дружньо Вас вітаю,
З ім'ям цариці-матері Олени,
Із тим ім'ям, що він колись вплітав
У взір, своєї мрії гобеленів!

МОЛОДІСТЬ

Чому я маю умлівати
Лиш за минулим?.. Хочу я
Сміятись, весело співати —
Так хоче молодість моя!

Хоча минуле й незабутнє,
Але його не воскресити.
Боротись треба за майбутнє
І набирати сил, щоб жити!

І жити полум'яно, барвно,
З собою інших поривати,
Щоб не минула юність марно,
Щоб нас було за що згадати!

А сила там, де серце сонцем грає,
Де сміх бринить, де блискавки в очах
Й бадьоро жити сум не заваджає,
Де брати щастя є талан!

О, не співайте нам журних пісень,
Гнітять вони нам душі молоді —
Зустріти хочемо грядущий день
У повній силі, здатні до борні!

Віддайте юним той талан чарівний,
Віддайте молодість мою!
Віддайте — чуєте?!.. А ні — ну,
Я сам... Сама її візьму!

1971

МОЇМ НАДИСЛАВАМ

(При Весіллі)

Місце це звичайне,
Зустріч випадкова.
Мить лише й зустрілись
Вічності шляхи...

І ось настав неждано
Той момент чудовий,
Що налив чуттями
Серця по береги.

І не знав, що раптом
Він зустріне щастя,
І що знайде долю —
Не відала вона...
Зустріч та з'єднала —
Мрії стали фактом
І як одно звучать вже
Їхні імена.

ЕсЕн чи то ЕнЕс, —
Пиши, як захочеш:
Їм шалено щастям
День оцей цвіте...
О, лукава Доле,
Що ти їм пророчиш?
Як цей день весільний,
Хай життя іде!

Заверни всі лиха,
Геть від їх порогу,
А все добре — садом
Пишним хай цвіте!
І в країну щастя,
Хай усі дороги
Йдуть — на них ступило
Подружжя Молоде!

ПОБАЖАННЯ

(М. Д-фові)

Дорогий Юначе, Миколо!
На новому життя порозі,
Оглядайся уважно навколо,
Щоб не схибити на дорозі.

Вирушай у життя хоробро,
Для борні здобувати зброю;
Щоб дійти бажаного обрію,
Ти плянуй — що береш зі собою.

Здобувай освіту високу
(За плечима її не носити),
Не занедбуй віри в Бога
І шануй батьківські заповіді!...

Що могли, вони все зробили,
Щоб ти ріс, як цінна людина,
Щоб любив, як вони любили
Рідний край і народ — Україну.

Ти надбай і знань і уміння
Навертати людей до Бога
І вщепити їм розуміння,
Як до миру знайти дорогу.

То ж бажаєм, щоб був ти здоровий,
Щоб усе в житті легко давалось,
А від зла і негод суворих --
Ласка Божа тебе захищала!

1976

ДО МОЛОДІ

Не плакати за нездійсненим
Нам треба, а гриміти!..
Правдивим словом, піснею
У Світ вікно пробити!

Не згадувати, що там було
Щасливе — нещасливе:
Знайти нам треба джерело —
В борні, де брати сили...

Поглянуть треба в нас самих,
Із себе пута зняти,
Ввімкнутись в життєвий потік
І діяти — не спати!...

Це найпевніше джерело,
Ніщо не впало з неба,
Ніщо само ще не прийшло —
За все боротись треба!

Борімося!.. Сили молоді
З любов'ю об'єднаймо й
Святій визволення меті
Життя своє віддаймо!

Не згадуймо, що нам було
Щасливе — нещасливе:
Сама людина — джерело
Невичерпної сили!

КРУТИ

(Пам'яті Юнаків)

Трохи з глумом шепче дівчина:
„Чи й ти завтра йдеш воювати?
А чи може в свою хатину
Будеш наче гостей ждати?”

Відповів — „Так, я йду рано,
Ти — дівчино моя глузлива!”
... На світанку, Матуся кохана
Христить чоло моє тремтливо
І бажає успіху, Волі,
І сльозу рукавом втирає...
Я назустріч іду Долі
І завзяттям душа грає!

То був час золотої новини:
Сяяв Тризуб — зоря України...
Нам здавалося: гори зрушимо,
Як на ворога МИ рушимо.
І ні смерть не страшна, ні руїна,
А лиш буде чи ні — УКРАЇНА!

Хто спинити нас міг? не пустити?
Юнаки ж ми уже — не діти!
Волю тільки тоді дістанем,
Як на ворога дружно станем!

Не спинила сестра, ні мати...
Весь хотілося світ обняти,
Роздимала нам радість груди
Як спинилися ми на КРУТАХ.
Ми дивилися на дорогу
Й уявляли свою перемогу.

Та судила інакше Доля:
Юнаки не вернулись з поля,
Що їм смерть не страшна, ні руїна,
А лиш буде чи ні — Україна!

Полягли Ви в бою Герої...
Час не в силі ваш чин затерти,
Бо записано Вашою кров'ю.
Що Вкраїна не може умерти!

1956

ГЕРОЯМ КРУТ

У Києві на цвинтарі
Попадали хрести.
Могили юних Лицарів
Не можна віднайти...

Бо матері, з журбою
У серці повмирали,
Що юнаків до бою
Під КРУТИ виряджали.

Та Україна з ними —
І шепче скорбна Мати:
Вам легше в лоні ріднім
В майбутнє проростати.
Сини мої кохані,
Квіти мої весняні!

Вас морозом лихим прибито,
На світанку життя убито,
Пуп'янком зі стебла зірвано,
Із ґрунту з корінцем вирвано,
В повноцвіт розцвісти не надано,
Рано в землю сиру покладено...
Але в книгу Буття вписано,
У піснях, як дитя заколисано!

Люлі-люлі. Діти кохані,
Люлі, квіти мої весняні!"

1958

ПІСНЯ НЕПОВОРОТЦЯ

Ні, не клич мене, Зоре, додому,
Не пиши, що вже там „просто рай”, —
Не повірю, серденько, нікому,
Навіть, люба, тобі — вибачай!

Розвело нас у різні країни,
Як рікою краплі, в океан,
Як розкидує вітер хмарини,
Як розносить хатки гураган...

Не вернусь я додому ніколи,
(Хоч лишаюся вірним тобі),
Не здобувши Батьківщині Волі:
Присвятив я життя боротьбі!

Я не можу, як ти, примиритись
З тим, що скніє в неволі наш край.
Все життя буду з ворогом битись,
А загину — в молитві згадай!

Ти не клич мене, Зоре, до себе!
Знаю щирее серце твоє,
Але краще для мене й для тебе
Залишатися — там, де ми є!

1956

ЛЮБОВ — СИЛА

„Візьми свій Хрест і йди за мною!” —
Христос всім нам заповідав
І ми, хоч мірою малою
Підносим Хрест, що Він нам дав.

Підносимо його в шанобі,
В любови братській до людей,
На поміч тим, хто є в жалобі,
Під тяжким гнетом за ідею.

Допоможім братам в неволі,
Що Хрест в'язничний там несуть,
Що всупереч кремлівській волі,
В борню, чоло піднісши йдуть,

І Хрест Христов, облитий кров'ю,
В душі й серцях у них горить...
Допоможімо їм з любов'ю,
Додаймо сил — зло пережить!

1977

КАРА БОЖА

Одна шоста землі — країна тьми і зла.
Її вожді хотіли б подолати,
Загарбати весь Світ, та поки ще мала
В них сила. Лиш одну за ґрати
Взяли Україну, щоб її зламати...

Нарід терпить, зітхає: „Кара Божа!”...
Але ж та кара — чом така страшна?...
Чом все жорстокіша рука ворожа,
Що людські душі виверта до дна?!

Монгольщина нова — вже й для душі тортури...
Мільйони лад жорстокий там посиротив...
Людей взяли з життя, в вогкі загнали мури
І від дітей забрали матерів.

Мораль і святощі із корнем виривають,
А люди совісті — як під серпом трава!...
І в той же час — убивників прощають,
І злодіїв поновлюють в правах.

Всесильний Боже!... Світом Ти стрясаєш,
Трясеш Землею, наче тим м'ячем!...
Доки ж терпітимеш?... Коли ж Ти їх скараєш,
Злих владарів?... Коли тряснеш Кремлем?!

Несила вже в ярмі хилити чоло!...
Відчай прискорить час... І він настане,
Коли Україна, в боротьбі за Волю,
Із люттю розірве свої кайдани!...
Може... тоді ЗЛО перед Суд Твій стане...

1977

ПЕРЕКОТИПОЛЕ

Такий переказ є, що ніби привезли
в Канаду, у кишенях „Люди
в овечих шкурах” зернята пшениці;
кукіль відсіявся, але прилипли
кілька зерняток „круглої травиці”,
вчепились міцно в ґрунт
та буйно розцвіли й розсіялися
ген по полю.

І як тільки вітри завіють восени,
одірвуть ті куці від кореня
і через всі препони,
по цілім континенті трава-коло гонить, —
слід залишає по собі й
по тих трудівниках, що лиш землі шукали...
У нас траву ту звали —
Перекотиполем.

Та ось прийшли часи тяжкі —
посіла Україну
напаслива з півночі хуртовина й
розкидала по світі, —
тепер уже борців за Волю, —
погнала й через море,
неначе куцх сухий або зірване з корня —
Перекотиполе.

Та з вітром, землю облетить навколо
і знову вернеться, щоб звинуватить вас,
убивники, у чорний смертний час,
оте, ніби сухе але живуче,
Перекотиполе.

КАЗКА ПРО СМІЛИВИХ ПОРОСЯТОК

Жили-були три брати,
Гарні поросятка.
От пішли вони й собі
Збудували хатки.

З очерету і з соломи,
Перший збудував курінь;
Вже й співає він, по всьому —
Працював лиш день один.

Другий робить свій будинок
Дерев'яний, із дощенок.
Хоч скінчив його пізніше
Але цей домок міцніший.

Третій робив довш за всіх.
Змучений, аж пада з ніг,
Бо його міцний будинок
Складений з тугих цеглинок.

До солом'яної хатки,
Де жив Перший Поросятко,
Підступився хижий вовк
І п'ястуком у двері товк,

Ще й гарчав: „Пусти у хатку,
Нерозважне Поросятко!...”
Але чує — той співає й
У сопілку пригравает:

„Хто боїться того Вовка,
Того Вовка, того Вовка?
Тут не влізе і головка
Того Вовка!...”

Дуже Вовк дмухнув на хатку
І розвіяв до остатку.
Поросятко ж той до Брата
Став швиденько утікати й
Заховатись в хатку встиг,
Перед тим, як Вовк прибіг.

„Відчиняйте зараз хатку,
Непоштиві Поросятка!” —
Загарчав сердитий Вовк
І п’ястуками в двері товк.

Знайте, що я Вовк когтистий
І прийшов, щоб вас іззїсти!”
Поросятка ж не боялись
І вдвох з Вовка насміхались:

„Хто боїться того Вовка,
Того Вовка, того Вовка?
Тут не влізе і головка
Того Вовка!...”

Сердитий Вовк дмухнув щосили —
Доцана хатка завалилась...
Два Поросятка у будинок
Втікають, складений з цеглинок
І поки Вовк туди прибіг,
Замкнути двері Братик встиг.

Сердитий Вовк і тут гукає —
Відкрити двері закликає.
Натяг овечий кожушок
І замакекав хитрий Вовк.

Три Поросятка вмить пізнали,
Бо вовчі кігті виглядали...
Три Поросятка не боялись
І з Вовка просто насміхались:

„Хто боїться того Вовка,
Того Вовка, того Вовка?
Тут не влізе і головка
Того Вовка!...”

Веселий той почувши гомін,
Вовк загрозив, що влізе в комин,
А Поросятка вмить туди —
Казан гарячої води...

І Вовк у той окріп упав,
Опікся й тяжко застогнав,
Стрибнув із димаря, втікає й
Більш Поросяток не займає.

А Поросятка розважались
І з того Вовка насміхались:

„Хто боїться того Вовка,
Того Вовка, того Вовка?
Тут не влізе і головка
Того Вовка !!!”

ДІТЯМ ПРО ПЕТЛЮРУ

Розкажіть нам простими словами,
Щоб могла й дитина зрозуміти:
Хто такий ПЕТЛЮРА був ділами
І за що його в Парижі вбито?

— Він не вояк був, а військом рухав...
І не цар, а будував Державу.
Невисокий ростом — Велет Духом,
Вождь народу був і Лицар славний!
Україну він дуже любив
І завзято її боронив!

Смерти він не боявся —
Кулі в бою не брали!
А в могилу його
за Україну
Сім ворожих куль поклали!

Він показав нам, як жити,
Діяти як, воювати,
Бога й Україну любити,
За друзів як умирати!
Перший він буде в Бога —
Чиста його дорога!

— І ми Україну і Бога
Так, як він любити будем,
А його, Лицаря дорогого,
Аж поки життя не забудем!

Травень 1956

ДЕРЖАВА

Держава — це слово лиш сім літер має,
І України назва має літер сім.
Україну нашу дуже ми кохаєм,
Хоч зросли й родились у краю чужім.

Знаєм — привітає любя Україна
Кожного сміливця, свого вояка...
До серця пригорне, мов та Мати сина —
Чи він родом з Заходу, а чи Східняка!

Юні ми, а знаємо, що то є ДЕРЖАВА
Ї що Державу нашу вороги взяли.
Виростемо й знову здобудем Волю й Право
І виженем чужого з Рідної Землі!

1953

ПЕТЛЮРА

(Акростих)¹³

П — Пішов у Світ, від Рідної Землі?
Е — Еге-ж, пішов і вже тепер навіки!
Т — Тобі Україно, всі свої жалі й
Л — Любов віддав, свою любов велику!
Ю — Юнацький міт про Волю золоту
Р — Розбито пострілом, і тіло його вбито,
А — Але в серцях мільйонів нас — отут,
Дух Лицаря Петлюри буде жити!

1957

ВІНОК НА МОГИЛУ “500”

(Мученицям в Кінгірі)

У степах Херсонщини гарячих,
У Дніпрових гирлах, на Порогах,
По широких степових дорогах
За дочками Україна плаче:
„Де ж, мої кохані, ви сконали?
У лісах Котласу, на Колимі,
У тайзі сибірській несходимій,
Чи в задушних руднях, на Уралі?”

Чула від бабусі — бунт вони вчинили!
Від катів московських домагались стали
Собі Прав Людини. За те їх безсилах,
Беззбройних ті звірі танком розтоптали...

Там були матусі, доньки і сестриці,
Старенькі бабусі й молоді дівчата.
Добрі, чесні люди, України діти!
Про них пам'ять в серці мусім заховати!

Їхня смерть хай буде українським дітям,
Боротьби за Волю, вічним заповітом!

1956

ТАТОВІ

Найкращий у світі то мій Тато!
Він, щоб ви знали — мільйонер!
До школи навіть буду літати:
Він мені купить гелікоптер!

Е-е! Мій Тато ліпший за твого:
Він вчить у школі малих дітей.
Ми не багаті, та то нічого, —
Він має шану від усіх людей!

А ось мій Тато — багато знає,
Мости будує, він інженер;
Багато пише, ще більш читає,
Він Академик уже тепер!

Ну, а мій Тато, одержу шиє...
Найліпші люди — добрі кравці.
Скажи Михасю, чи ти, Надіє, —
Що без одержу варті знавці?!

А мій Тато селянин, землю обробляє,
І все, що посіє він — добре виростає:
І свіжа городина і смачна садовина,
І жито й пшениця і всяка пашниця!
То найліпший Тато мій!...
Мій... Мій... Мій... Мій!!!

Ой, не сваріться, а подивіться:
Та ж кожний Тато вартий багато!
Лікар лікує, маляр малює,
Машиніст возить, косарик косить,
Священик повчає, актор розважає...

Кожна людина
В праці — перлина:
І та, що гроші має
Та на добро повертає,
І та, що вивозить сміття
І тим улегшує життя!

Але в кожній родині,
Багатій чи бідній,
Свій Тато, рідний,
Від усіх наймиліший,
За всіх наймудріший! . . .

Червень 1960

М А М А М

Моя Мама дуже гарна,
Мов та зоря ясна!
Вона завжди виглядає,
Як писанка красна.

Я люблю свою Мамусю
Ї сьогодні вітаю:
Ще прожити їй сто років
Веселих бажаю!

Усім серцем я вітаю
І милу Бабусю,
Що для мене виростила
Отаку Мамусю!

Заспіваю я Мамусі
Ї квіти подарую,
А любесенькій Бабусі
Іще й затанцюю.

СИНІВ ШУКАЮТЬ

По війні, по отій крилатій,
Перестало двигтїти небо,
Перестали від смерти втікати:
Працювати, щоб жити, треба.

Відкотились на Схід гармати,
Літаки на Схід полетїли...
Не одна тоді бідна мати
Про синовню долю молила.¹⁴

Понад морем, у сивім тумані
Душервійно чайки кигичуть,
Припадають на хвилі в шуканні,
Наче діток загублених кличуть!

Не чайки то над морем літають —
Матері, у чаду розпуки,
По таборах синів шукають,
Заломивши скорботно руки.

Кличуть вдень і вночі із сльозами,
Молять Діву Святу Пречисту,
Щоб простерла над їх синами
Омофору свою барвисту;

Щоб сховала від зла, від лиха,
Щоб укрила їх у негоду,
Зберегла у душі їх тиху
І віддану любов до народу;

Рідну матір, щоб заступила,
Помогла у потребі вчасно,
Чести й Віри їм не вгасила.
Добру долю дала і щастя!...

Що не робить така мати,
А синок у думках, коло неї...
Щось смашного не може з'їсти,
Бо... не може він їсти з нею.

Довгі ночі без сну пролинуть:
Думи-мрії їй серце крають.
Чи живий, чи може й загинув,
Чи добрався до рідного краю...

Хто не йде — їй усе здається:
Голос, ріст, ясні очі сина...
Доганяє, щоб подивитися,
Чи не рідна то йде дитина?

Та шукання її даремні,
Все не те, що вона шукає...
Здвигне плечми, всміхнеться чемно,
— Ні, не він!... Так роки минають.

І не бачить вона „сьогодні”,
Стало й „завтра” уже „вчора”.
Топить тугу свою в роботі,
А до сина в думках говорить:

Сину! Люба моя дитино!
Не суди свою бідну матір,
Що здолала тебе вродити,
А не здужала долі дати!

Але хто ж ту долю вгадає?!
Не лежить вона на дорозі.
Та ж за долю Людство страждає,
Та ж за долю Світ у тривозі!...

Я молюся за тебе, сину,
Щоб тебе оминула тривога.
Певна: ти хороша Людина
Й буде щасна твоя дорога!

Німеччина 1945

ГЕРОЇНІ СІРИХ БУДНІВ

Вже відколи світ стоїть, поети
Славлять Матір, славлять любов Жінку,
А найбільш оспівують Красуню
І вряди-годи лиш Героїню.

Всі прикмети — матері, коханки,
І сестри-жалібниці й рабині,
І Дружини вірної й Святої —
Всі належать Жінці України.

Від премудрої святої Ольги,
Від взірцевої навек княгині,
Упродовж віків змагань за Волю —
Жінка є опорою в родині.

У добу ж Свободи й Рівноправ'я,
Розквіту культури пишним цвітом,
Українка, під нестерпним гнітом,
Якнайтяжче терпить від безправ'я.

В тім „раю, де труду охорона”,
Гордо де звучить Людина-слово,
Не для жінки ті Права Людини,
Що працює, як в'ючна тварина.

Волю й Право — гасла ті великі,
Всім трудящим влада обіцяла,
А на правду, жінка що дістала?
Право — працювать за чоловіка!

І нема професії такої,
Де б „неможна” жінці працювати:
Чудеса здолала показати
На землі, і в небі і в забої...

Її можна бачити усюди,
(Лиш зніміть московські окуляри!),
На вантажній пристані, у руднях,
При смітці на вулиці й вокзалах,
При вагранці, у цеху ливарнім...

Вагонетки водить стопудові,
Ропавицю відрами тягає,
На розробках тих солончакових,
Грубі сосни у тайзі валяє,
Місить глину при печах цеглових;

На будівлях вгору, як машина
Переносить цеглу ваганами,
Казани тягає не-під-силу
„Ніжними” жіночими руками...

В дощ, у сльоту сяде трактористом,
Заступає десь вагоновода,
Витягає буряки сочисті,
До самих морозів в полі, боса.

У труді тяжкому тиждень цілий,
У свята — лахміттячко латає;
Виховні розв'язує проблеми
І — хоч як витравлюють „звичаї” —
Зберегло їх серце жінки чуле:

Все, що знала, дітям розповіла,
Стародавніх Колядок навчила
І пісень козацьких не забула й
На нові, тепер пекучі теми,
Часом гостру пісню укладає.

Або...
В бурю, в спеку — без вагання,
Їде на округу (сотні миль в пустині),
Жінка-лікар... у житті людини
Світлий промінь — лікар на засланні.

Присудила доля їй зазнати
Голод, глум, а то й ганьбу, безчестя...
То якої ж сили треба мати,
Щоб не вмерти, щоб усе те знести!

О, свята всесвітня Страднице,
О, велика надмір Героїне,
Споконвічна плідна Смоківнице,
Слава Тобі — Жінко України!

СЕСТРАМ

Сидимо у теплій-теплій хаті,
Зелень, квіти посеред зими...
А в уяві — сосни волохаті й
Сестри в таборах, на Колимі.

І немає парків там затишних,
І немає в хаті килимів...
Кожна в серці має рай колишній:
Хату і садок серед степів.

Їй хотілось глянути б здалека
Чи та сама рідна їй Земля,
Чи змостив гніздо старий лелека,
Чи буяють зеленню поля?

Може там десь рідне серце б'ється
І не вмерла матінка стара;
Певно десь узаміж віддається,
Виросла — найменшая сестра.

А сестра її... у Казахстані,
На чужих замулених полях;
В лихоманці дні її останні,
В маренні — тяжкий „додому” шлях!

У Норильську, братова єдина,
Що жінок в повстання повела —
Берегла у серці Україну
І у серце ж кулю прийняла.

А матуся й подруга (ще змалу)
Теж лежать в чужій землі сирій:
З п'ятсотма життя своє поклали,
У таборі клятій Кінгірі!

Скільки таборів „в неісходимой”,
Стільки сестер гине там щодня,
І в раби людей неісчисливо
Повертає „русская земля”.

Сидимо у теплій-теплій хаті,
Зелень посеред зими, квітки...
А в уяві — сосни волохаті й
Сестроньки... Замучені такі.

II.

Ну, а ми ж що?... Проведем параду,
Де нема кінця словам палким,
Пустим сльози в чашку чоколяди,
А рятунок... лишим їм самим...

Бо роз'їла нас тяжка недуга:
Загубили згоду і любов;
Замість ворога — гриземо друга
І дарма, що лється рідна кров!

Лиш тоді, як грім над головою,
І хапне за плечі смерти жах,
Лиш тоді з одною ми метою
І з одним бажанням у серцях:

Ми тоді за Матір-Україну
Присягаєм, голови кладем,
А як тільки лихо геть пролине —
Ми, на волі, знову заживем,

Як хто хоче, як собі хто здумав...
Забуваємо для чого йшли
Ми у світ, спасені явним чудом,
Вістуні стражденної Землі!...

Та огляньмося ж на їх страждання!
Очі їхні дивляться на нас
З розпачем, із болем сподівання.
Що наблизимо для них рятунку час...

Сестри любі!... Кожна в своїй хаті,
В осередку друзів, у громаді,
Розбудуймо спільно братню згоду,
Поможімо вибороть Свободу!

РОБІТНИЦЯМ ДУХА

Вони в рідній Землі виростили —
Соковита і пишна була
Кожна з них... Та їх повинь зірвала
Революцій... У Світ занесла.

Кожна з них — то незміряні пляни,
То перлина любови, талан,
То глибокі роз'ятрені рани,
Героїчних думок океан.

Поетеси, малярки, артистки,
Скрипалі, вчителі, лікарі.
Інженери, співці, піяністки,
Науковці, жінки-Матері,

Що за вищі людства ідеали
Так боролись завзято і щиро,
За Державу свою воювали,
У добро не втрачаючи віри.

А тепер от лишились на світі
Доживати самотні, пеньками...
Ідеали інші світять дітям,
Інші сили керують думками.

Але дзвоники дзвонять донині,
Б'ють на сполох. недбалого будять —
То (вже літні) Доньки України
Про змагання нагадують людям,

Про Вкраїну, під гнетом похилену —
Кличуть Захід (невже ж у пустині?!):
„Поможіть нам братерськими силами,
Вибороти Права для Людини!”

„На морозі” і всупереч рації —
Кличуть сміливих стати могутніми
І на ниві занедбаній Нації,
Засівають зернини Майбутнього.

ОЛЬЗІ БАСАРАБОВІЙ

Живе повік Христове слово:
Немає вищої любови,
Немає в світі вище щастя —
Життя своє за друзів скласти”.

У час тяжкий борні за Волю
І ти поклала, Сестро Олю,
Своє життя, снагу, кохання
За Україну — без вагання!

Немає більш над тую шану,
Над подвиг той тяжкий, незаний
І тим великий — над Перлину
В вінку страждань за Україну...

Вінець терновий край наш носить
З давнини сивої... Голосить
„Реквієм” вітер над степами —
Лишає пісню з нами!

А пісня кличе, пісня будить...
Глибоко в серці мають люди
Пам'ять героїв: десять впало —
Сотні на їхнє місце стали й
Душу неприспану Народу
Покличуть сурми до Походу!

Німеччина, 1949

ВОЛЬОВИЙ НАКАЗ

(О. Кисілевській)

Як розказать хороше про людину,
Де взяти переконливі слова? . . .
Портрет переді мною — Олена . . .
Сидить і дивиться на мене, як жива.

Ще так недавно думала, писала,
Ділилась досвідом, остерігала.
І от . . . Вже відійшла, з душею молодою,
Хоч тіло немічне і змучене було.
Життя її душевною красою
Від юних літ до старости цвіло!

Жіноцтву ту красу заповідала,
Що з ним десятки літ співпрацювала:
Щоб ми забули всі незгоди, злобу й свари...
„Добро загальне понад особисті справи” —
Було її девізом основним,
І нам звучить наказом вольовим!

Від юних літ — жінок організатор.
В буремний час (перша з жінок) — сенатор,
І в праці аж до смертної хвилини . . .
Така була ця Дочка України!

1956

КЛИЧ ЧАСУ

(Олені Телізі і Послідовницям)

Усім призначено життя земне пройти
І згаснути... Не тліти,
А спалахнути, заки в засвіти піти,
Воліла Ти — згоріти!

І про гарячу смерть, бажання
Твоє палке вволила Доля:
Ти, спалахнувши на світанню,
Повік зосталась молодою.

Іншим, що на твій шлях ступили,
Уділено тяжкі поневіряння...
Інакша Доля їм судилась:
Тортури і повільне завмирання.

Але вогонь завзяття в них
Від того не маліє;
Як і в тобі, палає він,
Їх спонука до дії й

Ніщо вогню того тепер
Не всилі погасити!
Клич часу: Подолати смерть!
Боротись!... Жити!

Лютий, 1968

З РАННЬОЇ ТВОРЧОСТІ

ШУКАННЯ

Вулицями вітер завиває,
Дах зриває, бляха гуркотить.
Хтось самотній притулку шукає...
Темна нічка, душу жах гнітить.

Вже давно не світять ліхтарі:
Все розбито... Спить змертвіле місто.
Ні — душі живої, лиш вгорі
Висипає зоряне намисто.

І байдуже зіронькам отим —
Хто там плаче гірко серед ночі,
Хто там серцем чулим, молодим,
Підкоритись темряві не хоче.
І не корись, шукачу, не блуди —
В глупу ніч лише вампіри бродять;
То дарма, що темно: ти туди
Все дивись, ізвідки Сонце сходить!

Харків, 1921

ВІЧНЕ

Літо. Вечір. Темно. Зорі.
Тихо. Дівчина. Юнак.
Комарі гудуть надворі.
„Сядь, голубонько отак...”

Тихий шепіт. Милування.
„Чи прийшлося тобі дійти,
Хоч раз в житті, моє кохання,
До осягнення мети?!

Ох!...

... Мить чи вічність?
Хтось із неба
Їм у душу зазирнув...
„Квітонько, не плач, не треба!...
Бо ж... мету я осягнув!

Соловейка свист і знову
Тихо й темно у дворі,
А за хмарку, на розмову
Заховались дві Зорі.

Савина гора, 1922

ШЕЛЕСТЯТЬ МІЛЬЙОНИ

(Найперше свято 1 травня)

У повітрі червоні
шелестять мільйони —
Золотом, оксамитом пишаються,
Дражнять око і серце голодним,
Золоті китиці теліпаються...

Ті, що ситі ... ті можуть радіти:
Наче діти в забавки втішаються...
А чому ж підворотні закриті!...
Очі в маніфестантів впиваються,

Очі мукою повні — „їсти!...
Хоч що-небудь — з картоплі шкуринку...”
Визирають з-за ґрат, мов з в'язниці
Прохачі, з-під воріт Дитбудинку.

Пробігають вантажні машини,
З-під прапорів несеться „Гур-ра-а!”
З Дитбудинку напівголі діти
Із слізьми закричали: „Тюрма-а!”

“..Ясна Панно, ти добре убрана...
Я не їв уже чотири дні
І роботи ніяк не дістану...
Прохачем бути сором мені!...”

Як камінна сльоза скотилась —
Не знайшла що йому подати...
„Олівця ось нового маю —
Його можна на хліб зміняти!...”

А що ліпше від Вас убрана,
То простіть Ви, Брате, мені...
Їсти хочу давно, так само,
А вбрання в мене... із простині!...”

І побігла чим дуж за місто,
На зелені лани широкі,
І котилися сльози чисті
І пік серце їй жаль глибокий...

А у місті, як рик звіринний,
Ненависне „Гур-ра-а! ревіло...
У душі, десь на дні, в дівчини
Розуміння й рішучість зріла.

Аж у небо сине бездонне,
Шелестять, лопотять мільйони,
Про той хліб, що міг би купитися
За оті прапори, та за китиці!...

Харків, 1 травня 1922

ПОГАНЕ ІМ'Я

Багато в житті дивного,
А найбільше оті дівчата:
Ну нізащо не хоче того,
Щоб дружину Іваном звати!

Досить добре ім'я Андрій...
Володимир — гучне найбільш,
Не погане і Олексій,
Чи Антон. а хоч Тосем клич.

Ось Данило, також хороше.
А Богдан, то мабуть найліпше,
А Роман, а Василько — прошу!
Чи Степан? о, ні, це вже гірше...

До вибору Іванів з двадцять.
Хлопці гарні всі, як соколи.
— „Марно будете ви змагаться —
Не піду за Йвана ніколи!”

Гриць їй вірші палкі пише,
Квіти щодня Остап носить,
Петрусь-мрійник вже ледь дише —
Бути другом навек просить...

А дівчина якось не зчулась
Та в Івасика закохалась.
Чваньковитість свою забула,
Незабаром вони й побрались.

Як вінчались вони, почувла,
Що Іва-ан її коханий...
Але одразу нехить збула:
„Це ім'я не таке й пагане!”

Ось послушайте-но (співає)
І-ва-не, І-ва-сю, Йван-ку,
І-ва, Ай-вен-го — розтягає
І повторює ще від ранку.

Хай сміються, кому приємно,
А-ні трішечки не проймає!
Злісні жарти усі даремні,
Бо... Івана вона кохає!

Харків, 1922

ЖАРТИ СУЧАСНОСТИ

ПЕРШИМ КОСМОНАВТАМ

Чує серце
(Ще не автомат, ні!)
Щастя змагу
В боротьбі хвилин...
Ми думками
Линем, Космонавтам
У шалену безвість
Навздогін.

В Немасфері —
Ланцюжок доземний:
Солов'иний
Спів радіо-хвиль...
Кличуть діти —
пуп'янки зелені —
Космо-серце
тисне людо-біль

Переможно
(от же земне слово),
Перелітно
(мабуть це міцніші),
Людство хоче
осягу нового...
Смерть — життя
Рівник є ними — між!
Людство! — скільки?
Мріють одиниці.
здійснюють — відсотки лиш
Хай і так! —
Летять клітко-орлиці й
„ходять в небі"...
Навколо землі.

НОВІ БРАБАНТИ

На Закачаллі
пристрасної брами
риплять вереї
скаргу аж до зір!
Зібгавши в шалі
сміхослізну гаму,
узяв в обійми
хмару Трясовир...
Химеро-казку
юність заспівала:
Доліверхи
угору похилить,
бо метастази
почуття навала
стернить поета
в гризну коломить!

О, Світогроме!
Вічності, в хвилинах,
примари-мрії
линуть в гріхопад,
і у замшілих
зоряних стежинах,
нові брабанти
звинно вже дуднять!
Стоять вереї
вперто устромивши
ракетощогли
просто в небосинь,
а Жайворін
мої каменівірші
скидає з хмар,
у тьмяносяйну ринь!

НАШ ВІК

Наш вік¹⁶ — це лахмітна комора,
Де все, що цвіллю час вкриває,
Що вартісне було ще вчора —
Нині вже віку доживає.

Чого тільки не наскладано:
Зле й добре скорцюбилось поруч,
А по кутках лежать купками
Сумління, сором і гонори,

Вірної дружби черепки,
Окрайці давнього привілля,
Буйних веселощів скалки,
Любов, що міль вже підточила;

З амбіції — жменя трухи,
Совість злиняла і прим'ята,
Присяг некуплених лахи,
А слова чесного — зернята...

І десь отам, аж у куті,
У глибині заднього пляну,
Уламок Правди. у шматті,
Що заялозене обманом.

А що ж наш вік людині дав,
Замість розбитих ідеалів?...
— Тверді здобутки зруйнував,
І жебраком лишив надалі...

Закони, істини здобуті
В віки минулі — заваджають...
Любов до ближнього — забута,
Серця людські іржа вкриває!...

Це все — „старе сміття й хабаз”
Укрили порохів шари...
А ще ж недавно так, для нас
Святими речі ці були!...

ГУМОР і САТИРА

ІНДИЧЕ СВЯТО

Листопад багатий місяць
на всякі події:
то з-за хмари сонце блисне,
то снігом завіє.

Прибули недавно ми
на землю Свободи,
що розкрила обійми.
для всіх народів.

Бог ласкавий був до нас, —
до скитальців всяких —
тому й повні в нас серця
щирої подяки!

По молитві у церквах,
жінка чоловіка
намовляє: „Ось ходім
на свято Індіка!”

Чоловік їй: „Та це ж піст!
Гріх буде великий...
Та й... дома їли гусаків,
А тут-о — індики!!

Але жінка сміливіш,
Гріха не боїться:
„Чоловіче, та ж індик,
як і гуси — птиця!”

Так порадившись, пішли
„на індічне свято”...
Їли м'ясо... а чие —
трудно розібрати!

Ще раз спільно воздали
шану й дяку Богу...
А вертавшись — ледь знайшли
додому дорогу!

„МУДРИМ” БАТЬКАМ

Ми свої потужні сили
І скарби національні
По дорогах розгубили,
Думавши раціонально!
— Як?!

— А ось так:

— Землю я свою покинув,
Щоб знайти де краще жити,
То чому ж тепер повинен
На Україну знов робити?

Мої діти дуже мудрі
І вони з мене глузують,
Що, мовляв — твої країни
В чужині „свій край” будують.

Ти подумай — сам собі
Наробив ти, Тату. лиха
Утікавши... Був би жив
Дома, без протесту, тихо,

Диваки лишень тепер
Думають про Україну,
Ну, а от СССР
То шанують всі країни.

Коли хочеш жить доладу
І спокійно і багато,
То роби, як те телятко,
Що висисує дві матки!
Про Батьківщину забудь —
Хай коїснує якнебудь!

Ой, Земляче! Свої діти
Не потрапив сам навчити,
То тепер дурного тата
Нерозумні вчать курчата,
Щоб сидів він на тинку
й усім співав: „Ку-ку-рі-ку-у!!!”

ПРЕБАГАТИЙ ОСЕЛЕДЕЦЬ

Зажурились українки
та й на тую зміну,
що по запустах неможна
їсти скоромину...
Ось порадьмось — що б то втяти,
в касу щоб гроша придбати?...

Знає кожний чоловік,
що вже їсти м'ясо — гріх!
Як Великий Піст заходить,
на рибу черга приходить,
не така то вже й біда!
Одна з них оповіда:

— Як пригадую, тараню,
чи „просол” готують зраня;
до обіду — юшка рибна
але завжди є зосібна,

невідмінний на столі,
чи то в місті, чи в селі —
Король риб'ячих сердець,
Оселедець-молодець!

Господині заходились
коло кухарської слави:
думи, мрії, — навіть снилось
про прикраси і приправи...

І от... Парада: на столах,
замість м'яса й різних птах,
оселедці зарясніли:
усіх видів, віку й сили —
свіжі, солені й варені,
в маринаді і печені,
чорноморські пузанки,
і фореля, і бички,

ще й одеськїї скумбрії,
і під сосом, і в олії.
а між тим і „різні штуки”,
що втяли жіночі руки.

Господині зарядили:
„Вже за стіл сідать пора!...”
Коли бачимо — з-за брили,
з оселедцем, із Дніпра
Запорожець визирав!...
Всі гуртом гукнули: „Слава!”
Посідали зліва, зправа й-
добру маючи охоту,
завдали зубам роботу.

Хтось там просить „оковиту”,
інший — слово для привіту,
а господар (Тс!) „до чаю”
в кабінет свій закликає.
Після „чаю”, він з гостями
йде „веселими ногами”,
ще й підспівує отак:
„А я рак-Неборак!...”

Скоро від того обїду,
не лишилось майже слїду...
Та остався на кінець
Оселедець-молодець!

Господиням шана й дяка:
смакувала страва всяка,
але гості хочуть знати,
як ті страви готувати,
що... виглядає м'ясо так,
наче Риба, або Рак?!

ОСЕЛЯ „КАНІВ”

(Поема-заклик, що може обернутися
й на сатиру¹⁷)

Тут не завжди таке буде
Над цим озером затишним —
За п'ять років, тут добрі люди
Побудують Палац пишний!

У Твин Сіті, стейт Міннесота,
Вже чимало є патріотів:
За Україну вони дбають
І до того нас спонукають.

Ну, то ми побудуємо хату
Аж на двадцять чотири кімнати.
А найперше — зробим одразу
Просторий „куток” Тарасу.

Маленятам купимо качелі,
Щоб найменші були веселі,
А для старших — ігри, шахи,
Щоб не бракло усім розваги.

Спортовці майдан улаштують:
Крокет, волейбол подарують,
А оздобу утнемо самі,
Молодими двома руками.

Оголосимо по газетах,
Замовимо вірші поетам
І — за десять літ, не пізнати
Оцієї малої хати!

Над цим озером затишним,
Буде білий палац пишний,
А щоб у світі він був знаний.
Назвемо Оселю „Канів”..

Парк розкішний, краса, мрія...
Золотий пісок беріг криє,
Посередині парку — ШКОЛА,
Водограї, квіти навколо.

Там і тут великі КАБІНИ:
Чи узимку, чи то в літі,
Щоб для кожної родини
Було місце відпочити.

Тоді, наша оселя „КАНІВ”
Світової слави дістане:
Із усіх сторін Світу туристи
Прилетять, щоб борщу поїсти,
Голубців, гречаної каші
Та вареників із сотню наших.

А тим часом — буфет, концерти,
І при тому складайте щиро
На ту ціль, хоч малі пожертви,
Бо, „без діла мертва віра!”

Хочете, щоб з дітей ваших
Справді вирости патріоти,
То самі їм тепер дайте
Щирий приклад, для заохоти;

Купуйте ШЕРИ Оселі:
Десять долярів за один Шер,
А за рік будуть дорожчі —
Поспішайте купити тепер!

Тут не завжди ж таке буде.
Над цим озером затишним,
За п'ять років добрі люди
Побудують Палац пишний!

То ж Оселя людей з України . . .
А найбільша її окраса,
Створений „куток” нині —
Виросте у МУЗЕЙ ТАРАСА!

НОТАТКА В 1977 РОЦІ

- Уже й двадцять пройшло років,
А Палацу нема й досі
— Ну, кому потрібна морока? ...
Можна й в парках побачити осінь!
- Щоб Палац отут-то збудувати,
Капітал треба добрий мати,
А найперше, то — мати згоду
Серед нашого Народу!
- Згода ж — явище ненависне —
Буде в нас, коли рак свисне!

КУН Лейк, 1957-77

КОНЦЕРТОВА ДИСКУСІЯ¹⁸

Чули Ви? — Концерт у нас.
— Дивина велика!
Не підемо, бо не в нас!
(Он де заковика...).

У програмі і романс,
І ДУМА і пісня...
— А ми граєм в преферанс,
Інше, хай хоч трісне!

Критик каже: „Ну то що,
Що гарно співали?
Сама пісня — якби так,
Щоб ще й танцювали...“

А Одарка і Карась —
По панському вбрались:
Він убрався в чорний фрак,
Аж усі сміялись!

От у нас було колись —
Хіба ж так співали!
Карася вдавав Борис,
Аж шарвари впали...
Так ото було сміха!
А це таке — чепуха!...

Два Народні в нас дома —
Стелі ж, як у хаті:
Для весілля — хоч куди!
Але ж як співати?!

— Концертуйте **тільки в нас**
У нашій славній Хаті —
То дарма, що кожний з Вас
Може „глас” зірвати!

— Хм! Добрий, кажете, рояль
Для імпрез купити...
Це ж дорожче, ніж казан*
Картоплю варити!

* Коштує 500 дол.

— Та ще вигадали, щоб
Артистам платити!
А Ви знаєте, як то
Тяжко заробити?!
А ще той „кампанімент” —
Тільки здря витрати!
Наші діти під концерт
Можуть пригравати!

— Україну в світі, брате,
Мистці презентують,
Але... як ниву орати,
То коней годують!

— Ну, то зайві клопоти:
Співаки — то роботи!
Та й які ж то патріоти,
Що плати їм за роботу?!

—————

Для республіки Нордіст,
Мистці непотрібні”
Ми готуємо „своїх” —
Діти дуже здібні!
А щоб нам не замути
Клясову природу —
Краще молодь не пустити
На чужі городи!

— От „Дніпро” ушанував
Люблених солістів:
На концерті побувало
Чотири Дніпристи!

Інші ж — „можна не піти:
Ми програму знаємо,
Бо з солістами тими
Увесь час співаємо!”

—————

Як потреба, то завзято
Співців умовляють,
Бо вони ж „усяке свято
Співом звеличають”...

А як треба їх самих
Хоч раз вшанувати —
Хто „на рибу аж забіг”,
А хто влігся спати...

За ту шану — ну скажіть
Чесно, добрі люди,
В „академіях” річних
Хто ж співати буде?!

Якщо й далі так мистців
Будем шанувати,
Прийдеться імпрези всі
Навік закривати.

І не дивуймося ж тоді, й
Не гукаймо: „Горе,
Що поглинуло співців
Наших — чуже море!

1968

БРАТСЬКА ПИСАНКА¹⁹

Не помолився я й заснув... Не помолився.
Бог покарав мене за те — поганий сон приснився!
... Ніби я знов у клятому „раю”
Тягну недоленьку свою...
Там православіє тепер. на лад новий заводять.
Неправими стежками ходять,
І головна їх християнства сила:
„Дай Боже, щоби у Петра здохла кобила!”

Отож,

Такий собі Стець Кочерга
(Далебі, як живий, міцне назвисько має),
Священика свого служити не пускає
У Великдень радісний, святий
До тих, хто хоче Богу помолитись,
Як то колись молилися Діди —

Ви ж знаєте: вночі до Церкви треба йти,
Співи Великодні співати,
Радіти святом спільно, цілувати
Братерськи, навіть ворога свого,
„Христос Воскрес! — ого!

Так тая Кочерга такеє втнула —
Священика в хаті замкнула:
— „Ти ж знаєш, що попи в нас наймити,
Що можеш тільки де МИ скажемо іти!”

Не витерпів Отець тяжкої долі
І втік на волю...
Бідаху, Господа рука туди вела,
Де Вітязь побиває Змія зла.

Щось загуло, загуркотіло...
Прокинувся — блискавиця!...

Перехрестивсь — таке тобі присниться...
Та на молитву ліньки було встати,
Заснув ту ж мить. І знову...

Ніби грати
Спускаються з гори і ніби розділили
Ґрунт, між дворами Юрія і Михаїла!

Порадившись не раз, створили плян пекельний
Стець Кочерга й Степан Срібноземельний,
Їм ще один професор помагав, —
(Довге ім'я то й не запам'ятав),
Як хату ближньому зненацька розвалити,
Щоб не було де й Господа хвалити.

Один з цих трьох, хрещений мир лякав,
Що зажене туди, де й Сидір кози не ганяв;
Другий — Срібноземельного навчив,
Щоб той від Юрія до себе запросив
БЕРЕЗУ: „То співак на всю губу!... Без нього
У тій громаді не утримаєш нічого!”
А тут Микита-Лис ще десь узявся,
І лашився, і присягався
І на Березу сплести невід обіцявся.

Коли ж Береза на гачок той не пішов,
Срібноземляк надумавсь сам (чи може й усі троє) —
Березі не давать спокою:
„Він і брехун, він і нездара й
Між нами через нього сварі...
Треба сказати тому попові
(Рече так Кочерга), щоб він тому дякові
Не потурав,
І роги втяв...”

Хай вижене його з громади, скажем,
За те, що нас зневажив!”

Письменники, і навіть богослови
Сварять, пліткують, лихословлять...
Забувши в піст Христові заповіді —
Виконують диявольські навіти.

А люди прості... Послухали, поговорили
І по братерськи присудили:
„За всіх Христос страждав.
Любімо одне одного, як Він заповідав!
Для всіх Христос Воскрес —
Хай лине спільна, радісна молитва до небес!”

Та раптом... піт мене проїняв —
Почув: один Степан другому прошептав,
„Як ми удвох не здужали нічого втяти —
Треба ще третього Степана десь шукати,

Бо всі ті Івани.
З тамтої сторони,
Ще справжнє православ'я запровадять.
А нас звідси наладять!...”

Я від жалю проснувся. На молитву став,
І до світанку Господа благав,
Щоб Він в людському серці
Відкрив любови дверці,
Щоб спільно всі молились до небес,
І знали твердо, що Христос для всіх воскрес
І щоби на яву не дошкуляли Степани,
Роблячи чорне діло сатани.

Коли я землякові сон свій розказав,
Він мені, раптом, так сказав:
„Та що там сон твій, та ще й у тому „раю” —
Таке, навіть в Америці буває!”

Кажу йому: „Ну, брате, що ти!”
А він — „Поїдь до стейту Дрібнісоти!”

Байці бути, кінець мав би на цьому,
Коли б не здумалося братові мойому
Поїхати туди, сім літ пожити, подивитись,
А цього року вісткою зі мною поділитись.

Він пише так: „Немає пана
Заздріше від Степана —
Куди там Івани
З тамтої сторони!

Тут з них один лише зостався,
Але так на попівський рід завзявся,
Що й Срібноземляка в далекий світ послав,
І того попа, що сам дуже любив —
недавненько розп'яв...

А вслід за ним і ті,
Що всіх до гурту закликали,
На все воляче горло заволали —
Ті самі люди! —
„Нехай на нас і наших дітях
Доля його буде!”

А той Отець, що рідний люд любив —
Скільки образ, наклепів пережив!
Чверть віку він напівзадармо працював,
Та козакові злому якомсь він на зуб попав...
І замість щирої подяки,
Тепер гризуть його нещадно посіпаки.
Найбільше ж дошкуля, що посіпак шерехи
Поповнюють самі отці-колеги!”

Мораль така звідси виходить:
Де злість панує, там любов відходить.
Християни, вгадайте:
Навіть у добрий час —
Є чи нема Христа посеред нас?!

ПЕРЕКЛАДИ

Ал. Толстой

(З оригіналу „Малоросія”)

УКРАЇНА

Ти знаєш край, де все достатком дише²⁰
Й вода чистіш від срібла у річках,
Де вітер тирсу степову колише
І тонуть хутори у вишниках,
Де стиглий овоч рясно на гіллі
Звиса, торкає майже до землі...

І верболіз над ставом шелестить.
Склепіння неба чисте і яскраве;
Співа кобзар, дзвенить коса й блищить,
Над берегом ліс темний, кучерявий...
До хмар високо над водою лине,
Клубить сільського диму струміль синій!

Туди, туди душа моя бажає,
Туди, де серцю легко так було, —
Маруся там вінки собі звиває,
Про давнину співа сліпий Павло,
А на стерні, узявшись у боки,
Навприсядки гарцюють парубки!

Ти знаєш край, де ниви золотіють, —
Волошок в них розсипана блакить;
В степах могили, від часів Батя,
А в далині воли пасуться ситі.
І скрип возів, і рядна гречані,
І ви — чуби, Січовиків сини!

Ти знаєш край, де тільки сонце блисне
В неділю, соняшник — росюю весь горить
І дзвінко ллється жайворінки пісня,
Реве товар і дзвін здаля гудить,
До храму Божого, уквіччані вінками,
Козачки йдуть строкатими гуртами!

Чи пам'ятаєш ніч на Україні? . . .
Вставала над болотом сива пара,
Було все, наче в сумряці таїни,
Над степом сяйво зір Волосожару
І нам здавалось: крізь туман на рать
Палій і Сагайдачний знову мчать!

Ти знаєш край, де з Руссю бились ляхи —
Там поруч густо друг і недруг впав . . .
Ти знаєш край, де стоя біля плахи,
Мазепу Кочубей, упертий кляв
І де лилось багато крови славних,
За давнє Право й Віру Православну?!

Ти знаєш край, де Сойм журливо води
Між берегів засмучених несе . . .
Над ним палацу крокви, арка входу —
Давно травою поросло усе . . .
Над дверми щит гетьманський, з булавою . . .
Туди, душею лину я палкою!

ЧУМАЦЬКА НОЧІВЛЯ

Біля шляху, в степу ночує
Велика валка чумаків,
Синів України волелюбних.
А степ мовчазний і похмурий:
Ні місяця, ані зірок
Нема на небі. Сонну тишу
Ніщо вночі не порушає.
Сопілка раптом десь заграє,
Чи дзвоник пошти задзвенить —
Порушить тишу лиш на мить,
І знов мовчанка залягає.

Поміж возів вогонь палає,
Куліш у казані кипить;
Чумак вусатий та м'язистий
При нім навпочіпки сидить —
Для всіх вечерю доглядає.

А за табором, поблизу
Воли утомлені пасуться.
Ніхто не стереже — в степу
Безпечно... Навколо вогню,
Засмагли, сиві чумаки
І вже під вусом парубки,
Простягшись на траві лежать
І сумно в далечінь глядять.

Чим розігнати їх дрімоту?
Чом стратили вони охоту
Співать пісні старовини?
Чим так пригноблені вони?

Не раз, бувало, темні ночі
Проводив з ними я охоче
І слухав їх чудовий спів,
Й душею сам чомусь радів...

Аж ось... сопілку чути стало
І зтиха голоси пристали —
Співають... Про життя дідів,
України вільної синів.

Але які ж вони журливі,
Рідного краю думи милі!
Як добре зберегли вони
Передання старовини!

ЗА ЩО?

Не раз я думаю: — За що Його скарали?²¹
За що свою Він голову поклав?
Що був проти субот?... Проти всякої швали
Сміливо голос свій підняв?

За те може, що Він в провінції Пилата, —
Де світ і тінь культ кесаря тримають —
З гуртом рибалок, що по селах проживають,
За кесарем признав всього лиш силу злата?

А може... що себе ніколи не щадив.
До горя людського був милосердям повний
І всіх благословляв, бо Він людей любив,
І чистих маленят й повій брудних, гріховних...

Гай-гай, Дем'яне,²¹ у „євангелї” твоїм
Не відшукав я правди ні краплини.
Слів красноперих є багато в нім,
Негідних для поета і людини.

Я сам не з тих, хто відданий попам,
Хто без надуми вірить в Бога,
Хто ладен голову собі розбити сам,
Поклонами, коло церковного порога.

Я не люблю релігії раба,
Покірного від віку і до віку
Та й віра в чудеса у мене теж слаба —
Я вірю у знання і в силу Чоловіка!

Вірю — шляхом одвічним, як іти
Не розлучаючись з життям і тілом, —
Не ми, так хтось повинен же прийти
До дійсної божественної цілі...

І все ж таки, коли я в „Правді” прочитав
Неправду про Христа, блудливого Дем'яна —
Мене змлоїло так, неначе я попав
Босоніж у блевотину, що виригнув він сп'яна!

Хай Будда, Моїсей, Конфуцій чи Христос
Далекий міт — це зрозуміє кожне,
Але ж бути таким, як той погодок-пес
І гавкати на всіх і все — неможна!

Христос, Син Всевишнього, що на хресті сконав..
Нехай це міт але, коли прохожий
Його спитав „Хто ти?” — у відповідь сказав:
„Син чоловічий”, а не сказав „Син Божий”.

Нехай Христос це міт, нехай міт і Сократ,
Хай не було Христа, як не було й Сократа...
Ну й що із того? Чи ж то треба підряд
Плювати на те, що для людини свято?

Ти пережив, Дем'яне, лиш один арешт
І скиглиш: „Ой, припав мені хрест лютий!”
А що, якби тобі припав голготний хрест
Або чаша з отрутною цикутой?

Чи стало б величі у тебе до кінця,
У смертний час, наприклад так, як Він
Благословили світ, під тернами вінця
Чи про безсмертя вчить в останню годину?!

Дем'яне, ні, Христа ти не зганьбив,
Твого пера Його не зачепило жало!
Розбійник був і Юда був тоді —
Тебе самого тільки бракувало!

Лиш кров святу загуслу з-під хреста
Ти рилом ковірнув, мов ситий боров, —
Ти тільки хрюкнув на Христа,
Єфім Лакеєвич Придворов!

Але ти доконав тяжкий подвійний гріх,
Дешевою балаканиною дурною —
Образив ти поетів вільний цех
І свій малий талан навіки вкрив ганьбою!

А російський мужик, прогляне „Бідноту”,
Де твій взірцевий вірш „дублетом” в очі ліз
і — ще відданіше помолиться Христу
Та матюкне при тому комунізм!

Є. І. Богославський
(3 рос.)

ХРИСТОС ВОСКРЕС

Пасхальні молитви урочисто звучать.
Ще урочистіше святочний дзвін гуде.
Радіє все навкруг... Та дум тяжких печаль
Мене оповива і в цей пресвітлий день.

Христос Воскрес!... А ми?... В гріховній тонемо безодні,
Куди нас ввергнув князь неправди і злоби.
Ми правду топим в бруд... В нас ідеалів — жодних,
Миліш безпутства... Ми не хочем боротьби!...

Христос Воскрес!... Прийняв Він поругання
Йї на хресті за людей пролив святую кров.
А ми?... Байдужі на чужі страждання
Йї до ближнього бракує нам любови.

Христос страждав. Явив взірець посвяти...
А ми?... Наслідувать Йїого не спішимо,
Ні!... Треба шани нам — нас треба прославляти...
Щоб стати вище — інших ганьбимо.

Христос Воскрес!... Спас людство від прокляття.
А ми?... Попрали заповіді Божества...
Як можемо гукнуть одне одному: „Браття!
Христос Воскрес!” — як в нас душа мертва?!...

Звучать урочисто всі молитви пасхальні,
Ще урочистіше святочний дзвін гуде...
Радіє все навкруг. та дум тяжких печаллю
Мене оповива і в цей пресвітлий день!

ХМАРИ

Чорнії хмари пливуть над полями,²²
Кленів, берізок гілля колихаються,
Дуби столітні розкинули рам'я,
Наче мені що сказати збираються...

„Чом ти блукаєш марою сумною, —
Голос міцний з верховіть мені чудиться —
Хочеш забутись в хвилині спокою?...
Думаєш — легко й минуле забудеться?...

Ні! Себе мріями більш не обманиш —
Ти відспівав свою пісню журливу.
Пісні нової вже не заспіваєш,
Хоч її й чуєш, близьку і звабливу”...

„Звуків чарівних даремно шукати
Серцю, що стомлене вкрай до знемоги...
Хочеш ти справді спокою зазнати —
Зі світом прощайся, без зайвого стогну!

Смерти боїшся ти?... Страх безпорадний!
Бо, що манило красою й новизною
Думку і серце, і вірш їм підвладний —
Смерть усе спинить рукою залізною!

Все, що тебе пригнітало незримо,
Що руйнувало із дикою силою —
Вмить розлетиться хмаринкою диму,
Швидко над свіжою зникне могилою.

От коли б тишу оту домовинну
Хтось та порушив сльозою, риданням,
Мабуть віддав би життя половину
Ти, за ті сльози із щирим зітханням!

Тут прохолода! Лягай межі нами:
Тут промінь сонця і тіні привітні”...
Осени пізньої, гіллям хитаючи,
Так мене кликали дуби столітні.

Ш. Бодлер (з франц.)

ВЕЧІРНЯ ГАРМОНІЯ
(Моєму Дружині)

Прийшла пора, коли усе розквітло
Й на стеблах кожна квіточка тремтить,
І ронить пахощі, як фіміям кадила,
Що в присмерку снується і пахтить,
З тужливим вальсом, в закрутах тендітних.

Небо величне й гарне, наче віттар.
Як фіміям кадила пахне кожна квітка...
Скрипка квилить, наче журливе серце,
Мелянхолійним вальсом оповите,
Під урочистим небом, наче віттар.

Скрипка квилить, як серце спрагле щастя,
Пригноблене темрявою тяжкою,
Під урочистим небом, наче віттар —
Сонце ж бо тоне, в багряній заграві,
Як серце у крові загуслій, власній...

А серце — ниє, мліє і вбирає
Щастя минулого сліпучий блиск...
В моєму серці — пам'ять по Тобі
Живе і сєє, як Святе Святих
І кров, від болю серця, закипає!

СЕРЕНАДА

Місяць сяє аж до рання —
Розкіш солов'ям!
Ніч чарівна, ніч кохання,
Усміхнися й нам!

Самоцвітом море грає,
Радісно тремтить,
Але все в житті минає
Й юність пролетить...

Моря сила, хвиле біла,
Ласку нам даруй!
Вітре милий, легкокрилий,
Нас в уста цілуй!

Пісня ніжна солов'їна
В серце б'є, у груди...
Вийди мила! Ця хвилинка
Вдруге вже не буде!

Ясна нічка аж до рання —
Розкіш солов'ям!
О, чарівна ніч кохання,
Усміхнися й нам!

НЕАПОЛЬСЬКА СЕРЕНАДА

О, яке чудове море,
Як привабно хвиля грає,
Та чомусь неначе горе
Мені душу обійма...

Квітів пахощі й зітхання
Владно линуть у вікно
І кохання-чарування
Навіває нам воно!

Ти в краї поїдеш дальні,
Тихо скажеш: „Прощавай!”
Та невже ж таке розстання
Нам судила доля зла?

Не покинь мене —
Я так тебе кохаю!
З журби загину
Без тебе я!

ДУЕТ ЛІЗИ І ПОЛНИ²³

(З опери „Винова Краля” (Піковая Дама),
П. Чайковського)

Вже вечір. Гасне хмари крайка золота.
Останній промінь на верхів'ях завмирає.
В річному плесі блиск останній теж зника
І в згоді з небом погасає... погасає.
Як тихо. Сплять гаї і спокій навкруги.
Прилігши на траві, під схилою вербою,
Вслухаюсь, як вода лоскоче береги
В кущах, що як сторожа над рікою... над рікою.
В одно сплелися пахощі степів
І хвиль річних солодке залицання...
Над вербами, вітрець легенький пролетів,
А вслід тремтіння, як зітхання... як зітхання.

1967

Ярослав Квапіл

ПІСНЯ РУСАЛКИ ДО МІСЯЦЯ

Місяць по небу гуляє,
Мов човен по морю пливе,
У кожне вікно заглядає
Проміння його осяйне.
У нього, в Ясного питаю —
Чи бачив де милий живе?
О, Князю небес, світлосяйний!
Скажи йому тугу мою —
Я в мріях його обіймаю,
У грудях кохання таю!...
Ясний. спинися на мить! —
Чи серце і в нього болить?!

Скажи бо ту радість для мене:
Чи в сні хоч згадав він про мене?
Чи мріє про мене, чи знає,
Хто його в осоці чекає?!

Ту думку у нього збуди
І освіти, поки прийде, освіти!
Світи, не ховайся! Світи!

(Вільний переклад з чеської опери „Русалка”,
муз. А. Дворжак)

1963

100

Тарас Соловій

ЛЕМЕНТ БАТЬКА ХМЕЛЯ*

Козаки: О, Русь! Вкраїно наша нещаслива!
О, краю сліз безмірних і журби!
Проміння сонця хай тебе очистить,
Річна вода знесе вину й гріхи!

Богдан: Мій сину!... О, моє утрачене дитя!
Де ти тепер?... Мабуть в степу безмежнім
Вовки бродячі тіло розтягли,
Душа ж — у небі, серед херувимів...

Козаки: Скорбота, жаль і сум, і біль душі
Ще з юних літ побралися з тобою,
А з них ростуть ридання, скарги, зойк,
Тому козаче серце рве одчай!

Богдан: Над хмари коник твій тебе несе...
Ти, в Єлисейських їдучи полях,
Шукай свою Матусю, що життя
Земне тобі дала й любов небес...

Козаки: Поховані у глибині могил,
Лежать кістки козачі без числа —
Навалою татарської орди,
Невідомих, подоланих батьків.

Богдан: Йй розкажи про всю мою любов,
Що віддаю оцій беззахисній Землі
Аж поки зійдемося, щоб жити
В Оселях райських Вічного життя!

Козаки: Яке страждання серце його рве!
Які примари повстають з віків
Давно минулих. закипають в грудях,
Коли темрява ночі укриває степ.

---

* Переклад з англомовної опери „Богдан Хмельницький”. 1966.

Т. Лонгфеллоу
(З англ.)

СТРІЛА І ПІСНЯ

Стрілою лучив я високо —
Не знаю де, на землю впала.
Летіла швидко так, що око
Сліду вхопити не здолало.

Я в небо пісню заспівав —
Не знаю де, на землю впала.
Та хто ж би зір той гострий мав,
Схопить — де пісня пролітала...

Роки минули... В дубі я
Стрілу натрапив — не зламалась.
А Пісня — в душу уп'ялась
І в серці Друзів обізвалась.

Роберт Фрост
(З англ.)

ЛІС У СНІГОВІЮ

Чий це ліс, я певно знаю,
Його там хата, на лузі,
І я коня свого спиняю,
Щоб ліс побачити в снігу.

Мій кінь не хоче зразу стати
Посеред лісу — нема хати!...
Не видко й озера... Нівроку,
Це найтемніший вечір року!...

Трясе кінь брязкальцями зброї —
Чи він бува не помилився...
І звуки дивні в лісі чує:
То сніг із вітром закрутився.

Ліс гарний, темний і густий...
Але ж я обіцянку дав —
Багато миль іще пройти,
Поки вже б на спочинок став.

Генри Відсворт Лонгфеллоу
(З англ.)

ДИТЯЧЕ ДОЗВІЛЛЯ (ЧАС)

Надвечір, вже на схилі дня,
Коли на землю нічка сходить
І кожне з праці вже приходить,
В той час гарцює дівтора.

Чую, в кімнаті наді мною
Тупіт маленьких босих ніг,
Що вскочили туди юрбою
Й дітей солодкі голоси...

Ось вони сходами спустились...
Шепочуть щось... замовкли... сміх...
Вони, я знаю, зговорились
Збиток встругнуть мені якийсь.

І раптом, двері з трьох боків
Розкриті і уся навала
В моім „палаці”. Остовпів, —
Вони мене атакували!...

Через поручні й спинку крісла,
І просто навіть з-під стола,
Хмара дітей на мене звисла
Й отямитися не дала!

О, забіяки синьоокі!...
Хоч ви в полон мене взяли
Та я не здався — у полоні
У мене опинились ви!

Я вас замкну в своїй фортеці
І звідти вам не утекти:
Тримаю вас у башті серця,
Поки мої скінчаться дні.

Ви всі там живете навіки
Або на весь час, аж до дня,
Коли обернеться в руїни,
Фортеця смертна ця моя!

Роберт Фрост
(3 англ.)

КОХАННЯ Й ВАГАННЯ

Подорожній надвечір прийшов,
Привітався несміливим словом —
У руці зеленавий кийок
І одежа пристійна на ньому.

Не вустами — очима просив,
Проти ночі притулку питав...
Одвернувся, на дорогу дививсь —
Жодний вогник ніде не блищав.

Новожен на ганочку стояв...
Ані зірки на небі знайти!...
— Ночувати, та як? — запитав, —
Ми ж, мандрівцю, чужі — я і ти!...

Ялівець листом двір застелив.
Сині ягоди у ялівця —
Осінь, вітер зимовий завив...
— Що робить, хтів би знати я...

А в хатині сама Молода
Над вогнем нахилилась. Смеркання.
Її личко рум'яне. як жар
І відсвічує щастям кохання.

На розбитий поглянув він шлях, —
Уявив у дорозі її...
В злотну скриньку б те серце поклав,
Срібним цвяхом до себе прибав...

І подумав: „Що дасть цей? Нічого,
Копу хліба чи грошей багато,
Чи в молитві за бідних до Бога,
На багатих накличе прокляття!

Ну, а що, як чужинець прийшов
Поселити біду в їхній хаті,
Затруїти подружню любов...
Якби так — наперед можна знати...

Роберт Фрост
(З англ.)

ВІДНОВЛЕННЯ МЕЖІ

Щось є таке отут-о, що стіну не любить,
Утворює всередині промерзлий ґрунт,
Який, під сонцем, стіну розпирає
І робить тріщину таку, що пройдуть двоє.

Мислівці зруйнували б це інакше —
Я після них не раз лагодив стіну,
Коли вони розвалять кам'яну споруду,
Вигонячи зі схованки зайців,
Під лютий гавкіт псів... Але ж ніхто
Не бачив і не чув, коли розпалось навпіл...
Я аж на провесні побачив цю руїну й
Сказав сусідові. що за горою.

Одного дня зійшлися при межі
Обидва ми, щоб знов поставить стіну,
Яка маєтки наші розділяла б.
Уламок кожний, що зі стіни упав —
І той, як брила й кульку невеличку —
Збирали ми докупи і складали:
„Лежіть отут, поки ми прийдем знову!”

Ми пальці зранили, носивши те каміння,
А то ж, неначе гра під вільним небом,
От так собі — між ділом... Раптом — думка:
Та ж ми тії стіни не потребуєм...
В нього сосняк, у мене яблунь сад...
— Чи ж мої яблуні перейдуть межу.
Шишки збирати? — я йому сказав.
Він відповів:
„Добрий паркан сусіду робить добрим”.

Весна буяла хмелем в голові:
А що, як я йому таки піддам ту думку...
— Чому паркани роблять добрими сусідів?...
Чи ж маємо корови?... А як їх нема
То, поки ми збудуєм стіну знову,
Я б знать хотів — чи треба будувати...
Проти кого нам будувати захист?...

Щось є отут таке, що цю стіну не любить.
Щось хоче ту стіну звалити... Я хотів
Сказати, що то Елф, але нехай він краще сам
Такої думки дійде... Бачу, він і далі
Вкладає камні обома руками,
Як кам'яного віку чоловік... І я подумав:
Темний і упертий...

Але мабуть

Не лиш тому, що в лісі жив, між сосон...
Він заповіт батьків не хтів переступить
Та й сам вважав, що добра думка та...
Він і вкінці сказав:
„Добрий паркан сусіду робить добрим.”

Роберт Фрост
(З англ.)

ЖУРЛИВИЙ ГОЛОС

Я хотів відігнати від мого вікна
Пташку, щоб цілий день не стогнала вона.
Кілька раз відганяв її, плескав руками,
А вона знов верталась, із своїми піснями!...

І у серці, сумління озвалось мені:
Чи вина пташки, що має голос такий?!
Ні, напевно тут винен був я лиш самий,
Бо — хто б міг, в цілім світі, спинити пісні!...

Ралф Валдо Емерсон
(З англ.)

ЗАМЕТІЛЬ (СНОВ СТОРМ)

Гучні тромпети в небесах гудуть,
Війною сніг на ниви набігає...
Здається схову вже не знайдеш тут:
Збіліло небо, річка, гори — сніг вкриває.
Садки, хати — усе серпанком затягло
І слід за подорожнім густо замітає...

Притихло й заховалося село,
В розмові дружній, коло вогнища у хаті...
В гурті так весело,
Захожий ти, чи свій —
Аж втихне буревій. треба чекати!

Є. Євтушенко
(3 рос.)

АВТОРСЬКІ ПРАВА

Я за сніданком нині прочитав:
„Авторські застережені права”.²⁴
Я буду щедрим арбітром:
Права застережені за вітром,
Права має ковчег колишній.
Зірки, хмари й сніг торішний...

Авторе, люблений народом!
Ти стояв за людську свободу.
Твое ж право від кулі розтануло...
Мала право на зашморг Цвєтаєва,
Та ще право на спільну яму
Дано було Мандельштаму.

Це — право бути чистим і сміливим,
Не відрікатися слова, —
Право стояти під розстрілом,
Як Ніколай Гумільов.

Аби авторів хватило б цих.
А права — ну. як пісок бездонний:
Право на кулю в потилицю.
Або ж на кулю в скроню.

Стільки найтонших відтінків,
Вибір багатий в ціні:
Право на яму, до стінки,
Право на гак у стіні;

Право на вирок трибуналу,
На ешафот, на тюрму,
Право дивитись „з підвалу”
Крізь густі ґрати в пільму;

Під вартою — право томитись,
Право наклепи терпіти,
Право, як той Солженіцин —
З ротом заклапленим жити.

Тут вони всі до єдиного,
Авторські наші права:
Право на кулю Мартинова,
На Семмичастних слова;

Право — як Блок задихнутися
Чи, як Пастернак умерти —
Ці права всім даються й
Зберігаються до смерти.

„Права застережені за автором” —
Тричі прокляті ці слова!...
Цей — з підборіддям у небо задраним,
По-есенінські здійснив права.

Цей — сучасниками затравлений,
Розстеливши газети навколо,
Ліг і рвучко здавленим
Пістолем, розсадив собі чоло...

Цей — за книжку собі заробив
Пишний чин народнього ворога...
Доходяга, в снігах положив
Кості — коштує право це дорого!

Господи! Пошли нам кращу долю,
Тільки молимо Тебе — доперва
Скасуй нам своєю Волею
Страхолюдні авторські права!

Є. Євтушенко
(З рос.)

ПОСЛІДОВНИКИ СТАЛІНА

Мармур глухо мовчав, мерехтіло мовчазне скло,
Вартові німували, від вітру лица червоніли,
Але гріб парував... Дихання в щілини пливло,
Як вже геть з Мавзолею його виносили.

Домовина повільно пливла і краями штовхала штики,
Аж похід вартових коливався.
Люто стиснувши набальзамовані п'ястуки,
До щілини припав чоловік, що мерцем прикидався.

Хтів він запам'ятати усіх, хто його сьогодні виносить, —
Рязанських, курських молодих новобранців,
Щоб колись, набравшись сили вже досить,
Із землі вийти і до дурненьких добратись.

Щось затіяв... І ліг він лишень відпочити...
І я уряд свій хочу настійно просити,
Щоб над його плитою потрійний стояв „караул”,
Щоби Сталін не встав, а зі Сталіним — і минуле!

Не про славне минуле, я мову веду,
Де Турксиб і Магнітка були й прапори над Берліном.
Розумію я тут під минулим — біду
І безправність народу, наклепи й арешти безвинних.

Ми сіяли чесно. Ми чесно варили метал
І чесно в поході тримали вояцькі ряди,
А він нас боявся. Ідучи до мети, не вважав,
Що і засоби й дії мусять бути теж гідні цієї мети.

Передбачливий був і досвідчений у боротьбі,
Багатьох послідовників в Світі оставив...
І здається мені: телефон є у тому гробі —
Ним свої вказівки, до Енвера Паші, переказує Сталін.

Куди ж ще простягнувсь дріт від гробу того?...
Він не здався: мовляв „тимчасову смерть можна винести...”
З Мавзолею зуміли ми випхати його,
Та — як Сталіна з душ послідовників вивести?!

Дехто з них „у відставці”, троянди стрижуть, —
Тимчасові, мовляв, обставини...
Інші, навіть лають його з трибун,
А вночі — тужать за добою Сталіна.

Послідовників Сталіна, мабуть сьогодні не здря
Грець бере!... Їм, що були стовбами-підпорами,
Не смакує час, коли „пустують лагерь”,
А залі, де читають вірші — заповнені.

Велить партія — не втихати мені...
Дехто каже: „спокійніше!...” Ні,
Не присплю я турботи моєї:
Доки послідовники Сталіна є на землі,
Мені здаватиметься — Сталін іще в Мавзолеї.

ПРО АВТОРА

Надія Лан (псевдо), належить до лав еміграції після другої світової війни. Оселившись з 1950 року в Міннесоті, вона одразу ввімкнулася в культурно-освітню і громадську працю української громади, у Твін Сіті.

В той час, в Америці не було досить української підручної літератури ані творів красного письменства, бракувало й поезій, відповідних до часу, щоб провадити виховну роботу з молоддю та з дітьми шкільного віку.

Українська преса лишень починала кільчитися тут. Освітні потреби викликали літературну активність по всіх громадах більшого скупчення українців. Емігранти-поети творили поживу для місцевих громад, але твори їхні стали друкуватися геть пізніше. До таких працьовитих і скромних поетів належить і наша авторка.

Маючи ґрунтовну вищу освіту і володіючи пером, Надія Лан відгукнулася на потреби громади в днях т. зв. академій, тобто днів шанування знаменних дат, діячів, робітників Духа. Працюючи з молоддю і з дітьми в школі і в драмгуртку, вона ввела в активне коло громади цю молоду силу і для них теж писала вірші, казки, п'єси.

Багато її віршів українська громада чула у виконанні авторки або інших рецитаторів. Від 1960 року її творчість стала появлятися в пресі і в періодиці на північно-американському континенті, в Європі, Аргентині.

Окрім віршів, пише вона новелі, гуморески, залюбки перекладає з інших мов — ліричні поеми на життєві теми, арії та романси, памфлети. Персональна лірика виявляється переважно в присвятах і родинних віршах. Не чужа їй і легка сатира викривального характеру.

В кожному вірші вона висловлює виразно доведену думку або характеристику, що має виховне значення. Чиста літературна мова, лексика приступна читачам і слухачам різного віку і розвитку.

Мета творчості Надії Лан — зміцнити у свідомості сучасних поколінь любов до України і почуття тісної приналежності з рідним народом та залишити на майбутнє хоч малий слід відданої праці на добро Батьківщини.

Ми завзялися видати цю збірку віршів „Перекотиполе”, бажаючи залишити на полицях літератури слід по корисній праці одної з когорти мистців слова. Маємо надію, що й сучасна українська суспільність при потребі з приємністю скористає з цієї збірки.

Видавці — Н. і С. Новицькі

ПРИМІТКИ

1. Улюблена пісня вояків УНР.
2. Слова з наведенням, взято з висловів С. В. Петлюри.
3. „СОН” написаний з метою злагодити усобиці поміж крайніми політ-угрупованнями громади.
4. Текст привітання від Молоді Президентові нашого Екзильного Уряду, д-ру Степанові Витвицькому, в день його відвідин Міннесоти.
5. Дума — написана до дня вшанування в 40-ліття діяльності І-ї Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка (осідок у Дітройті, Міч. ЗСА).
6. Ця присвята Гнатові Хоткевичу написана в 1953 році, при першій вістці у пресі про реабілітацію, що була оголошена після смерті Сталіна. Пізніше стало відомо, що Хоткевич помер на засланні ще в 1942 році. „Сонце радості — так називали Й. Сталіна”.
- 6а. Митрополит Василій Липківський.
7. В 60-х роках серед українців в Америці виникла думка про створення нового тексту Державного гимну. „Дух Безсмертя” — це одна із спроб. Згодом цю думку „відкладено” до слушнішого часу.
8. Титан — написано з нагоди вістки про студентські заворушення з приводу заборони маніфестації коло пам’ятника Т. Шевченкові, та знищення „Трипиху”.
9. „Рапсодія” — написана на основі фактичної бесіди в молодечому гуртку.
10. „Промінь” написаний до 100-ої річниці Лесі Українки з дня народження, на замовлення композитора Ігоря Білогруда. Він на цей текст написав Музичну Поему „Промінь” для мішаного хору, з симфонічною оркестрою.
11. „Вибранець” — експромт, складений на виставці праць артистамалаяра Миколи Анастазієвського, в дні відзначення його 70-ліття.
12. Мистецьке гніздо — експромт, що виник у хаті нашого славного мистця Якова Гніздовського, на Великдень 1970 року („сніговий”).
13. Акростих — добре надається для виконання в день шани бл. пам. Головного Отамана: Сім хлопців на кону. На грудях кожний має відповідну літеру. Виступають по черзі наперед виголошуючи своє гасло. Сорочки можуть бути вишивані, або ясножовті (т. зв. Т-шirt), а літери сині.
14. Синів шукають — з практики материнських мандрів у Німеччині 1945 року.
15. Жарти — писані в році „кружляння по земній орбіті”, шаржовані в характері „модернізму”.
16. Наш вік на позичену тему (за Р.Б.).
17. Оселя КАНІВ — відбиток „солом’яного вогню” провінційної громадськості.
18. Побудована на фактах.
19. Братська писанка — сатира побудована на фактах.
20. УКРАЇНА — цю поему авторка переклала ще будучи гімназисткою. Переклад був зачитаний на літ-гуртку, в цілості (половина ж була цензурою заборонена). Авторку перед закінченням гімназії виключено, як „юну мазелінку”, без права вступу до державної гімназії. Після настійного клопотання поетеси Христі Алчевської та проф. М. Ф. Сумця, її в правах відновлено.

- 21 У 1924-25 роках появилася був пасквільний твір: Євангеліє без изяна Бедного Дем'яна". Модний тоді в Московщині письменник-демагог Дем'ян Бедний (справжнє прізвище його — Єфим Алексеевич Придворов), мав на меті тим знеславити ім'я Христа Спасителя. Невдовзі з'явилася рукописна безіменна відповідь, п. н. „За що?!" Цей твір молодь нелегально переписувала і поширювала; авторка переклала його українською мовою. Згодом виявилася, що автором „За що?" був Сергій Єсенін.
  22. „Хмари" — на цей текст О. А. Кошиць написав Музичну поему (дипломна праця) і виконував її з київським Студентським Хором. Переклад Надії Лан ухвалила в 1964 р. дружина О. А. Кошиця, диригентка Т. О. Кошиць, збираючись перевидати твір з українським текстом. Відомо, що переклад цього твору є і пера д-ра М. І. Мандрики.
  23. Арії та дуети перекладалося при потребах концертів для співачки Оксани Бринь, для співака Гр Ярошевича. Дещо з того подано в цій збірці.
  24. Памфлети Є. Євтушенка, авторка переклала, як влучну характеристику советського режиму, дотепно викладену його ж власним „русским писателем".
-

З М І С Т

Червона калина	7
Присяга	8
Симонові	9
Воякам УНР	10
Є. Коновальцеві	11
Сон	12
Лицареві	14
Дума про Базар	15
Героям Базару	19
Ветеранам Армії УНР	20
Дума про Кобзарів	21
Дух безсмертя	23
Кобзареві Гнатові Галайді	24
Апостол України	27
Дари Муз	28
Титан	30
Рапсодія	31
Столітник	34
Промінь	35
Вибранець	36
Мистецьке гніздо	38
Матері страдниці	39
На схилі днів	40
Маямі. З днем Ангола	41
Молодість	42
Моїм Надиславам	43
Побажання	44
До Молоді	45
Крути	46
Героям Крут	47
Пісня неповоротця	48
Любов — сила	49
Кара Божа	50
Перекотиполе	51
Казка про Поросятко	52
Дітям про Петлюру	55
Держава. Акростих	56
Вінок на могилу „500”	57
Татові	58
Мамам	59
Синів шукають	60

Героїні сірих буднів	62
Сестрам	64
Робітницям Духа	66
Ользі Басарабовій	67
Вольовий наказ	68
Клич часу (О. Телізі)	69

З ранньої творчости

Шукання	70
Вічне	71
Шелестять мільйони	71
Погане ім'я	73

Жарти сучасности

Першим космонавтам	75
Нові брабанти	75
Наш вік	76

Гумор і сатира

Індиче свято	77
Мудрим батькам	78
Пребагатий оселедець	79
Оселя „Канів”	81
Нотатка в 1977 році	83
Концертowa дискусія	84
Братська писанка	87

Переклади

Україна	91
Чумацька ночівля	93
За що?	94
Христос Воскрес	96
Хмари	97
Вечірня гармонія	98
Серенада	99
Неапольська серенада	99
Дует Лізи і Поліни	100
Пісня Русалки	100
Лемент Батька	101
Стріла і пісня	102
Ліс у сніговію	102

Дитяче дозвілля	103
Кохання й вагання	104
Відновлення межі	105
Журливий голос	106
Заметіль	106
Авторські права	107
Послідовники Сталіна	109
Про автора	111
Примітки	112
